

Monitoring Prawa Restrukturyzacyjnego i Upadłościowego
Uproszczone Postępowanie Restruktury-
zacyjne – raport z roku funkcjonowania

Bartosz Pilitowski, Magdalena Pyzik-Waląg, Bartosz Sokół, Piotr Sołowij, Karol Tatara i inni

Toruń 2021

Realizacja badania: Fundacja Court Watch Polska

Partnerzy:

Kancelaria Rymarz, Zdort, Gasiński, Her, Iwaniszyn, Miklas, Uziębło i Wspólnicy sp. k.

Kancelaria Prawa Restrukturyzacyjnego i Upadłościowego Tataru i Współpracownicy

Kancelaria Kubiczek Michalak Sokół

Patronat:

INSO - Sekcja Prawa Upadłościowego i Restrukturyzacyjnego Instytutu Allerhanda

Autorzy tekstów:

Bartosz Pilitowski, Piotr Sołowij, Karol Tataru, Łukasz Trela, Bartosz Sokół,

Jakub Michalak, Magdalena Pyzik-Wałąg, Karolina Ochocińska

Korekta: Sunniva Szczepanowska-Lay

Projekt graficzny, skład i łamanie: Michał Popiela

Druk: Pracownia Sztuk Plastycznych sp. z o.o.

© Fundacja Court Watch Polska & Instytut Badań i Rozwoju Wymiaru Sprawiedliwości, Toruń 2021

Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons:

Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych

4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-ND 4.0)

ISBN 978-83-959265-6-3

Toruń 2021

Monitoring Prawa Restrukturyzacyjnego i Upadłościowego

Uproszczone Postępowanie Restrukturyzacyjne – raport z roku funkcjonowania

Bartosz Pilitowski, Magdalena Pyzik-Waląg, Bartosz Sokół, Piotr Sołowij, Karol Tatara i inni

 Fundacja
Court Watch Polska

Toruń 2021

Fundacja
Court Watch Polska

Spis treści

Wprowadzenie (B. Pilitowski, P. Sołowij)	7
Pierwszy rok stosowania uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego w świetle danych ilościowych (B. Pilitowski)	15
Praktyka sądów w uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym w świetle badań aktowych (P. Sołowij)	25
Czy nowe postępowanie o zatwierdzenie układu zastąpi uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne? (K. Tatara, Ł. Trela)	41
Jak restrukturyzować wierzytelności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Naczelnika Urzędu Skarbowego w postępowaniu restrukturyzacyjnym? (B. Sokół, J. Michalak)	59
Nowy <i>pre-pack</i> – czy zdał egzamin? (M. Pyzik-Waląg, K. Ochocińska)	69
O autorach	78
O wydawcy i partnerach	82
Spis wykresów	88

Fundacja
Court Watch Polska

Wprowadzenie

Bartosz Pilitowski • Piotr Sołowij

Pandemia COVID-19 stanowiła dla społeczeństw na całym świecie nie tylko wyzwanie o charakterze zdrowotnym, lecz także wywołała poważne skutki społeczne i gospodarcze. Ponieważ pierwszym krajem zaatakowanym przez chorobę były Chiny – niezwykle istotny partner handlowy dla wielu przedsiębiorstw, także w Polsce – to wyżej wspomniane konsekwencje już w pierwszych tygodniach dało się odczuć na całym świecie. Z powodu zamknięcia lub ograniczenia działalności fabryk na Dalekim Wschodzie nastąpiły zakłócenia w dostawach towarów i komponentów niezbędnych do kontynuowania produkcji w Europie. Zakłócone lub zerwane zostały liczne łańcuchy dostaw. Z powodu

obostrzeń sanitarnych wprowadzonych na granicach został utrudniony, a często nawet uniemożliwiony przepływ osób. Kiedy okazało się, że wirus rozprzestrzenił się także na Starym Kontynencie i dotarł do Polski, zmieniły się zachowania konsumentów, a ustawodawca podjął szereg środków mających za zadanie ograniczyć rozprzestrzenianie się choroby.

Dla wszystkich było oczywiste, że skutki pandemii i podjętych środków ostrożności w sposób bezprecedensowy uderzą w gospodarkę. Szybko więc państwo zaproponowało szeroki wachlarz działań ochronnych. Wśród nich znalazło się wprowadzenie na krótki okres (początkowo 12 miesięcy) możliwości przepro-

wadzenia przez przedsiębiorców Uproszczonego Postępowania Restrukturyzacyjnego (UPR). W momencie wdrożenia przepisów projektodawca wskazywał, że wprowadzenie UPR jest niezbędne ze względu na przewidywania, że pandemia COVID-19 doprowadzi wiele podmiotów gospodarczych do konieczności podjęcia szybkich czynności restrukturyzacyjnych. Argumentowano, że w związku z tym należy wprowadzić rozwiązania prawne maksymalnie upraszczające przeprowadzenie restrukturyzacji, przy jednoczesnym zachowaniu optymalnej efektywności¹.

Uproszczone Postępowanie Restrukturyzacyjne, mimo efemerycznego charakteru, okazało się niezwykle popularne wśród przedsiębiorców. Naturalnym zatem było poświęcenie właśnie tej instytucji kolejnego raportu Fundacji Court Watch Polska w cyklu monitoringu prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego. Raport został przygo-

towany z tymi samymi, co w poprzednich latach partnerami: Kancelarią Rymarz Zdort (wcześniej Weil, Gotshal & Manges – Paweł Rymarz sp.k.), Kancelarią Tatara i Współpracownicy oraz Kancelarią Kubiczek Michalak Sokół. Publikacja powstała pod patronatem INSO – Sekcji Prawa Upadłościowego i Restrukturyzacyjnego Instytutu Allerhanda.

Raport, który trzymają Państwo w rękach zawdzięczamy nie tylko pomocy partnerów, ale również przychylności i zaangażowaniu prezesów sądów, przewodniczących wydziałów, kierowników i pracowników sekretariatów oraz biur obsługi interesanta w sądach. To udzielenie przez nich, potrzebne do przeprowadzenia analizy informacje sprawiły, że możemy w tak szybkim czasie zaprezentować podsumowanie pierwszego roku obowiązywania Uproszczonego Postępowania Restrukturyzacyjnego. Dziękujemy!

Zakres tematyczny raportu

W niniejszym raporcie Fundacja Court Watch Polska podjęła się zbadania praktyki wykorzystania Uproszczonego Postępowania Restruktury-

zacyjnego przez przedsiębiorców oraz stosowania przepisów je regulujących przez sądy. Raport rozpoczyna przeprowadzona przez Bartosza Pilitowskiego

1. Uzasadnienie do projektu ustawy o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o zmianie niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 382, str. 14, <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/B2E9AA1082EE4696C12585700042D075/%24File/382.pdf> [dostęp: 18.11.2021 r.]

analiza wskaźników ilościowych obrazujących wykorzystanie nowej instytucji przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Badanie to zostało oparte o dane uzyskane nie tylko z Monitora Sądowego i Gospodarczego, ale także z sądów upadłościowych i restrukturyzacyjnych. Kolejny tekst autorstwa Piotra Sołowija pogłębia te informacje o wyniki badania aktowego dotyczącego przyczyn uchylenia skutków obwieszczenia o wszczęciu UPR oraz odmowy zatwierdzenia układu. W drugiej części raportu praktycy prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego podzielili się swoją wiedzą i rozważaniami na temat przyszłości instytucji, które mogą zastąpić UPR od 1 grudnia 2021 roku, kiedy postępowanie przestanie być dostępne. W pierwszym artykule Karol Tataro oraz Łukasz Treła omawiają zmiany w prawie restrukturyzacyjnym, które przenoszą niektóre z rozwiązań znanych z UPR do postępowania o zatwierdzeniu układu. Zwracają także uwagę na to, jakie braki w przepisach powinny zostać szybko

uzupełnione, aby instytucja ta miała szansę okazać się równie popularna, co UPR. W kolejnym artykule Bartosz Sokół i Jakub Michalak dzielą się doświadczeniem, jak restrukturyzować wierzytelności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Naczelnika Urzędu Skarbowego. Poświęcają przy tym dużo uwagi bardzo ważnej w tym zakresie instytucji – testowi prywatnego wierzyciela. Ostatni artykuł autorstwa Magdaleny Pyzik-Wałąg i Karoliny Ochocińskiej nawiązuje do tematyki poprzednich raportów Fundacji Court Watch Polska powstałych w ramach cyklu monitoringu prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego i odnosi się do instytucji zatwierdzenia warunków sprzedaży w postępowaniu upadłościowym (tzw. pre-pack). Autorki zwracają uwagę na te elementy prawa upadłościowego po nowelizacji z 30 sierpnia 2019 roku, które mogły przyczynić się do spadku popularności tej instytucji obserwowanego w ostatnich latach.

Uproszczone Postępowanie Restrukturyzacyjne – podstawowe informacje

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne zostało wprowadzone do polskiego systemu prawnego ustawą z dnia 19 czerwca 2020 roku o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębior-

com dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (dalej: ustawa wprowadzająca UPR). UPR bazowało na funkcjonującym już wcześniej w pra-

wie restrukturyzacyjnym postępowaniu o zatwierdzenie układu w art. 210-226 ustawy z dnia 15 maja 2015 roku Prawo restrukturyzacyjne (dalej: pr. r.).

Pierwotnie możliwość skorzystania z UPR została przewidziana dla pod-

miotów, które dokonają obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym o otwarciu postępowania o zatwierdzenie układu w ramach UPR do dnia 30 czerwca 2021 roku. Następnie data ta została przesunięta na dzień 30 listopada 2021 roku.

Podmioty uprawnione do przeprowadzenia UPR

UPR mogły przeprowadzić podmioty posiadające zdolność restrukturyzacyjną², czyli zgodnie z art. 4 pr. r.:

- 1) przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego;
- 2) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, proste spółki akcyjne i spółki akcyjne nieprowadzące działalności gospodarczej;
- 3) wspólnicy osobowych spółek handlowych ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem;
- 4) wspólnicy spółek partnerskich.

Jednocześnie, aby dany podmiot gospodarczy mógł przeprowadzić UPR musiał być on dłużnikiem niewypłacalnym, zdefiniowanym w art. 11 pr. r. lub zagrożonym niewypłacalnością, zgodnie z definicją art. 6 ust. 3. Aby przeprowadzić UPR suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem nie mogła przekraczać 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem. Warto przy tym odnotować, że otworenie UPR nie wymagało spełnienia przesłanki wynikającej z art. 8 ust. 1 pr. r., czyli braku pokrzywdzenia wierzycieli. Pokrzywdzenie wierzycieli mogło jednak stanowić przyczynę uchylecia skutków obwieszczenia w Monitorze Gospodarczym³ lub odmowy zatwierdzenia układu.

2. P. Filipiak [w:] Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne. Komentarz, LEX/el. 2020, art. 15. <https://sip.lex.pl/#/commentary/587830830/628270/filipiak-patryk-uproszczone-postepowanie-restrukturyzacyjne-komentarz?cm=URELATIONS> [dostęp: 18.11.2021]

3. Tamże

Przebieg UPR

1. Podpisanie umowy z doradcą restrukturyzacyjnym

Aby skorzystać z UPR dłużnik w pierwszej kolejności musiał zawrzeć z wybranym przez siebie doradcą restrukturyzacyjnym umowę o sprawowanie nadzoru zgodnie z art. 210 pr. r.

2. Przygotowanie niezbędnych dokumentów do przeprowadzenia UPR oraz wyznaczenie dnia układowego

Następnie dłużnik był zobowiązany do przygotowania propozycji układowych, spisu wierzytelności oraz spisu wierzytelności spornych, które przekazywał nadzorcy układowemu.

Dłużnik był również zobowiązany do wskazania dnia układowego, czyli momentu, na który określa się uprawnienia wierzycieli do głosowania nad układem oraz skutki przyjętego układu. Dzień układowy nie mógł przypadać wcześniej niż 7 dni przed złożeniem wniosku o dokonanie obwieszczenia i nie później niż 7 dni po dniu jego złożenia.

3. Obwieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym o otwarciu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego

Po dokonaniu powyższych czynności dłużnik mógł dokonać obwieszczenia, zgodnie z art. 16 ust. 3 ustawy wprowadzającej UPR, które sprawiało, że od tego momentu do dnia umorzenia lub zakończenia postępowania:

- 1) postępowanie egzekucyjne dotyczące wierzytelności w UPR, wszczęte przed dniem otwarcia postępowania o zatwierdzenie układu i obwieszczeniu ulegało zawieszeniu z mocy prawa;
- 2) wszczęcie postępowania egzekucyjnego oraz wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu roszczenia lub zarządzenia zabezpieczenia roszczenia wynikającego z wierzytelności objętej z mocy prawa układem oraz wierzytelności w UPR było niedopuszczalne;

- 3) przepisy o niedopuszczalności spełniania świadczeń z wierzytelności objętych układem (art. 252 pr. r.), warunkach dopuszczalności potrąceń wzajemnych wierzytelności (art. 253 pr. r.) oraz niedopuszczalność wypowiedzenia umowy najmu i dzierżawy (art. 256 pr. r.) miały odpowiednie zastosowanie do UPR⁴.

Obwieszczenia uprawniony podmiot mógł dokonać tylko jeden raz. Następnie nadzorca układu zawiadamiał o tym fakcie właściwy sąd w terminie 3 dni od jego dokonania.

4. Głosowanie wierzycieli nad układem

Kolejnym etapem UPR było przeprowadzenie głosowania wśród wierzycieli w przedmiocie zaproponowanego przez dłużnika układu. Mogło ono przyjąć formę zbierania głosów na piśmie zgodnie z art. 212 pr. r., ale mogło odbyć się również w ramach zgromadzenia wierzycieli. W dodatku ustawa wprowadzająca UPR umożliwiała przeprowadzenie zgromadzenia wierzycieli w formie zdalnej.

5. Wniosek do sądu o zatwierdzenie układu

Dłużnik od momentu otwarcia UPR miał 4 miesiące na przedstawienie sądowi wniosku o zatwierdzenie układu. Jeżeli tego nie zrobił, postępowanie umarzało się z mocy prawa na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy wprowadzającej UPR.

6. Rozpoznanie wniosku przez sąd

Sąd po złożeniu przez dłużnika wniosku o zatwierdzenie układu w ramach UPR w terminie dwóch tygodni powinien wydać postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia układu. Uczestnicy postępowania mogli zaskarżyć tę decyzję sądu.

4. A. Serzysko, Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne, LEX/el. 2020. <https://sip.lex.pl/#/publication/470133427/serzysko-agnieszka-u-proszczone-postepowanie-restrukturyzacyjne?keyword=Uproszczone%20post%C4%99powanie%20restrukturyzacyjne&cm=STOP> [dostęp: 19.11.2021 r.]

Specyfika UPR

UPR bazuje na przepisach dotyczących postępowania o zatwierdzenie układu. Jak wskazuje się w doktrynie różni się ono jednak w zakresie dynamiki oraz skutków jego wszczęcia. Do elementów dodatkowych w ramach UPR zaliczane są m.in.:

- Ochrona przedsiębiorcy już od momentu obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Jest on chroniony przed egzekucją oraz wypowiedzeniem kluczowych umów.
- Układem w ramach UPR są również objęci wierzyciele zabezpieczeni rzeczowo, nawet bez ich zgody (po spełnieniu określonych warunków).
- Układ może zostać zawarty zarówno w trybie samodzielnego zbierania głosów, ale także w ramach zgromadzenia wierzycieli prowadzonego przez nadzorcę układu.
- W przypadku nadużycia przez dłużnika prawa do otwarcia postępowania, wierzyciele mogą wystąpić z roszczeniem odszkodowawczym, gdy nastąpiło ono w złej wierze⁵, a także mogą w trakcie postępowania domagać się uchylenia skutków obwieszczenia.

5. Tamże

Fundacja
Court Watch Polska

Pierwszy rok stosowania uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego w świetle danych ilościowych

Bartosz Pilitowski⁶

Uprozczone Postępowanie Restrukturyzacyjne wdrożone do polskiego porządku prawnego w połowie 2020 roku miało być rozwiązaniem tymczasowym, uchwalonym z uwagi na trudy czasu pandemii. Początkowo przewidywano jego dostępność przez jeden rok (do końca czerwca 2021 roku), ostatecznie wydłużono ten czas o 5 miesięcy (do końca listopada 2021 roku). Analiza dostępnych danych ilościowych przekonuje, że rozwiązanie to spotkało się wśród przedsiębiorców wszczynających postępowanie restrukturyzacyjne z niespotykaną wcześniej popularnością. Nie dziwi zatem decyzja ustawodawcy, aby część znanych z UPR rozwiązań przenieść na

stałe na grunt prawa restrukturyzacyjnego poprzez zmiany w postępowaniu o zatwierdzenie układu.

Niniejszy artykuł prezentuje wyniki analizy dostępnych danych ilościowych na temat stosowania UPR w pierwszym roku obowiązywania. Dotyczy więc spraw, w których obwieszczenie o wszczęciu postępowania zostało opublikowane od lipca 2020 roku do końca czerwca 2021 roku. Informacje zawarte w obwieszczeniach publikowanych w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (MSiG) uzupełniliśmy o analizę danych o statusie i sposobie zakończenia postępowań uzyskanych od sądów restruktu-

6. Prezes zarządu i główny specjalista ds. badań w Fundacji Court Watch Polska. Autor pragnie podziękować Mateuszowi Kalińskiemu za uwagi do pierwotnej wersji tekstu.

ryzacyjnych. W tym celu skierowaliśmy do 30 sądów rejonowych, których właściwość obejmuje rozpoznawanie spraw restrukturyzacyjnych, pytanie o sprawy, których statusu nie można było ustalić na podstawie MSiG, ponieważ nie ukazały się obwieszczenia o sposobie ich zakończenia. Pytania rozesłaliśmy 9 listopada 2021 roku, tak aby sądy miały szansę odnotować wpłynięcie wniosku w sprawach zainicjowanych pod ko-

niec czerwca. Do zamknięcia zbierania danych, tj. do 19 listopada 2021 roku otrzymaliśmy odpowiedzi z 28 sądów. Z jednego sądu odpowiedź nie zawierała wskazania, których dłużników dotyczą przesłane dane. Dane z sądów, gdzie informacje były niekompletne udało nam się częściowo uzupełnić kontaktując się telefonicznie z sekretariatami wydziałów i biurami obsługi interesanta sądów⁷.

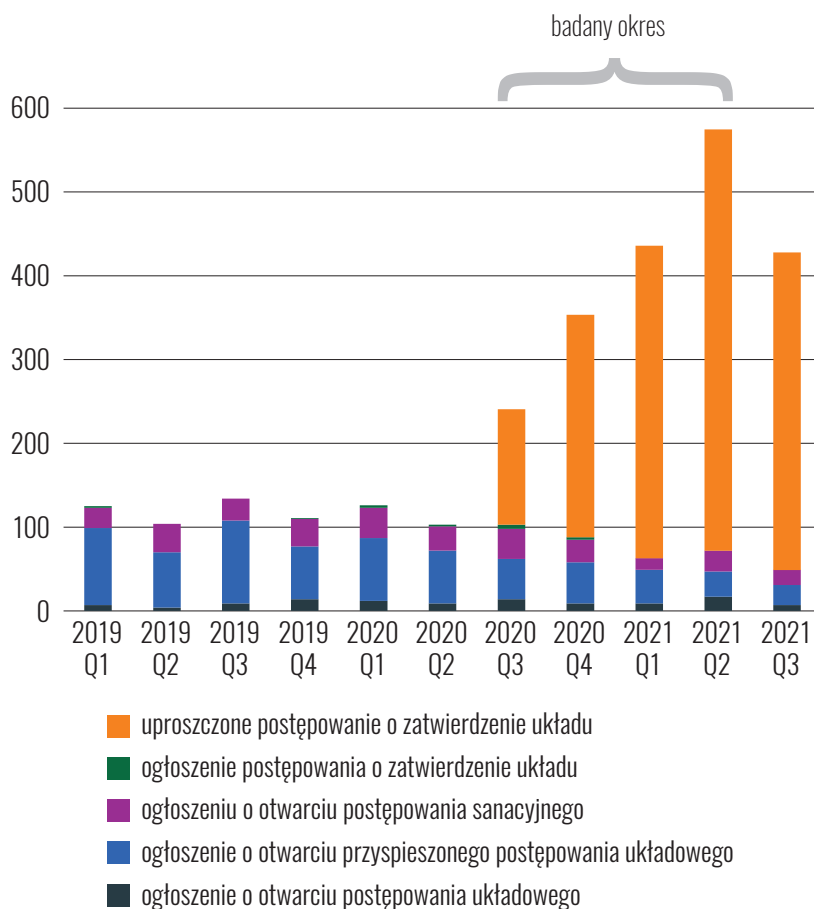
Liczba wszczętych UPR na tle innych postępowań restrukturyzacyjnych

Pierwszym wskaźnikiem opisującym wykorzystanie instytucji UPR jest liczba obwieszczeń o jego wszczęciu zamieszczonych przez dłużników w MSiG. Z analizy tych danych możemy dowiedzieć się, że w okresie dostępności UPR był najpopularniejszym wśród dłużników typem postępowania restrukturyzacyjnego. Także w przeszłości żaden inny rodzaj postępowania restrukturyzacyjnego nie był wybierany przez dłużników równie chętnie.

Już w pierwszym miesiącu obowiązywania ustawy wprowadzającej UPR ten typ postępowania restrukturyzacyjnego okazał się najpopularniejszy. W kolejnych miesiącach jeszcze bardziej zdominował strukturę postępowań restrukturyzacyjnych, okazując się najczęstszym z nich. O ile w lipcu 2020 roku wszczęto 30 UPR, to w czerwcu 2021 roku już 236 UPR, co stanowi wzrost miesięcznego wpływu UPR o 687% w ciągu roku.

7. Autor dziękuje Piotrowi Sołowijowi, Mateuszowi Kalińskiemu i Angelice Rekowskiej za pomoc w zebraniu danych.

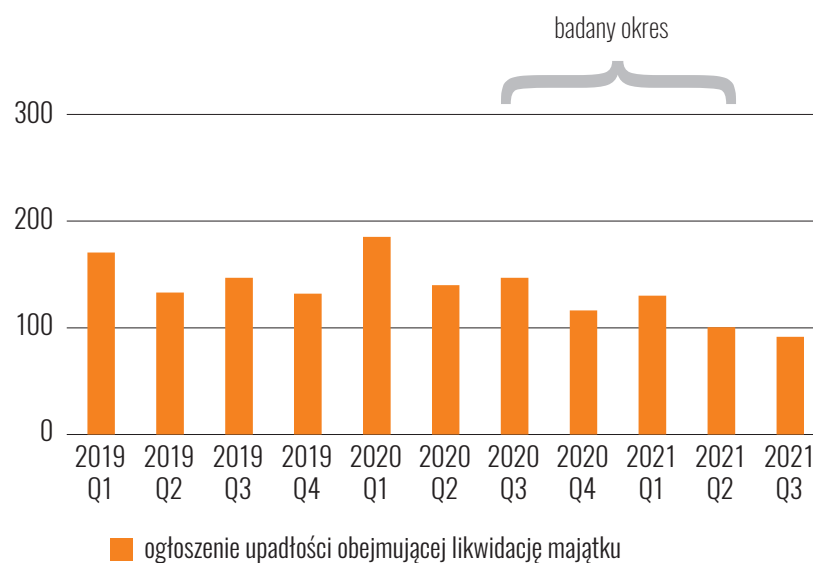
Wykres 1. Postępowania restrukturyzacyjne różnego typu w okresie od 1 kwartału 2019 r. do 3 kwartału 2021 r.

W badanym okresie, mimo pandemii, nie zaobserwowano wzrostu innych typów postępowań restrukturyzacyjnych, jak również liczby postępowań upadłościowych (zob. Wykres nr 2). Liczba UPR przewyższyła nawet liczbę ogłoszonych upadłości przedsiębiorstw i innych postępowań restrukturyzacyjnych razem wziętych.

Z analizowanych danych można wysnuć wniosek, że pojawienie się UPR mogło uchronić wielu przedsiębiorców przed koniecznością złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w trakcie trwania pandemii COVID-19. Choć należy mieć w pamięci, że ustawodawca wprowadził także moratorium na obowiązek składania wniosku o ogłoszenie upadłości, jeśli niewypłacalność była spowodowana przez epidemię.

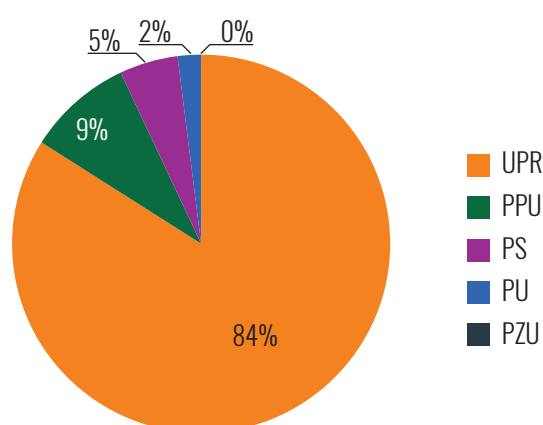
Wykres 2. Liczba ogłoszonych upadłości przedsiębiorstw w okresie od 1 kwartału 2019 r. do 3 kwartału 2021 r.

W ciągu pierwszego roku od chwili uchwalenia odnotowaliśmy 1251 otwartych UPR, co stanowi 84% postępowań restrukturyzacyjnych (zob. Wykres nr 3). Kolejnym pod względem popularności typem postępowań było

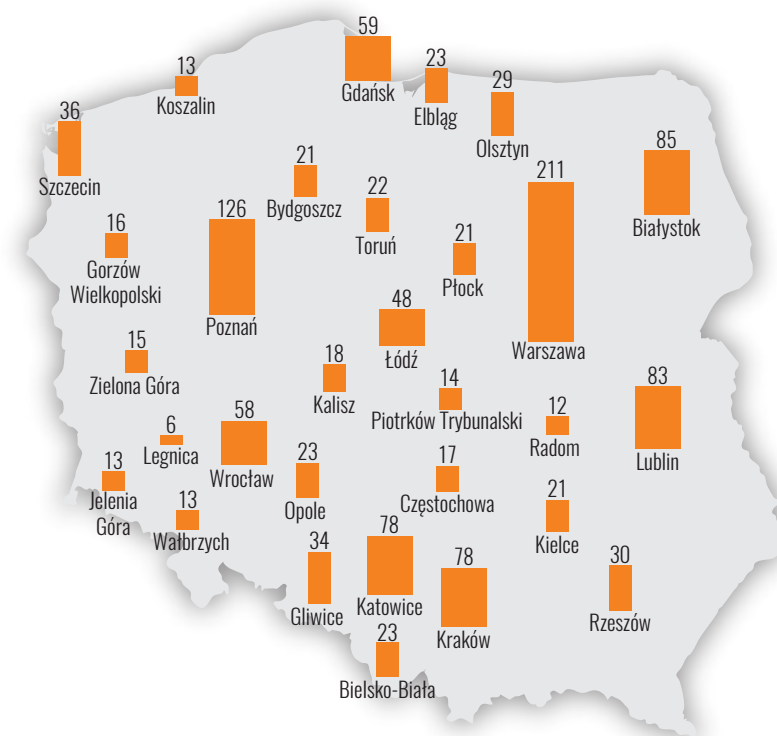
przyspieszone postępowanie układowe (9%), potem postępowanie sanacyjne (5%) i postępowanie układowe (2%), a najmniej popularne było postępowanie o zatwierdzenie układu (<1%).

Wykres 3. Udział poszczególnych typów postępowań restrukturyzacyjnych w okresie lipiec 2020 r. – czerwiec 2021 r.

Struktura uproszczonych postępowań restrukturyzacyjnych

Mapa 1. Liczba ogłoszonych UPR przez firmy z obszaru właściwości poszczególnych sądów restrukturyzacyjnych

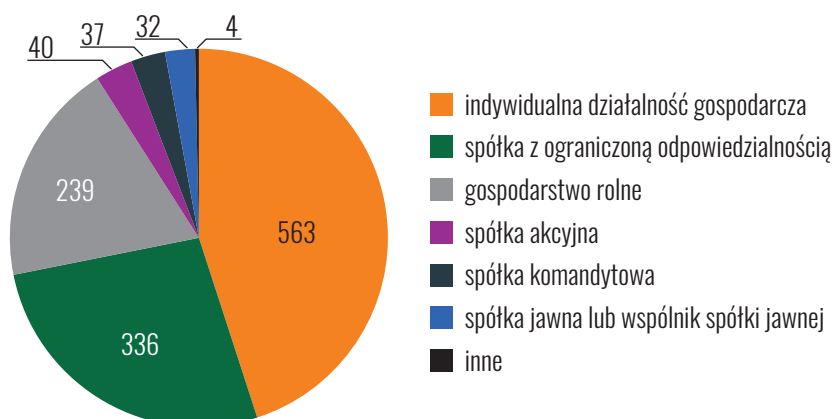

Nowa instytucja restrukturyzacyjna wykorzystywana była we wszystkich regionach kraju. Najwięcej postępowań otworzyły firmy z obszaru właściwości Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy – 211, a najmniej z obszaru właściwości Sądu Rejonowego w Legnicy – 6.

Prawie połowę firm, które zdecydowały się otworzyć UPR stanowiły przedsiębiorstwa działające w formie jedno-

osobowej działalności gospodarczej. Ponad jedną czwartą stanowiły spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Zaskakuje duży udział gospodarstw rolnych. Stanowiły one jedną piątą korzystających z UPR. Pozostałe formy prawne działalności były mniej popularne wśród dłużników korzystających z UPR.

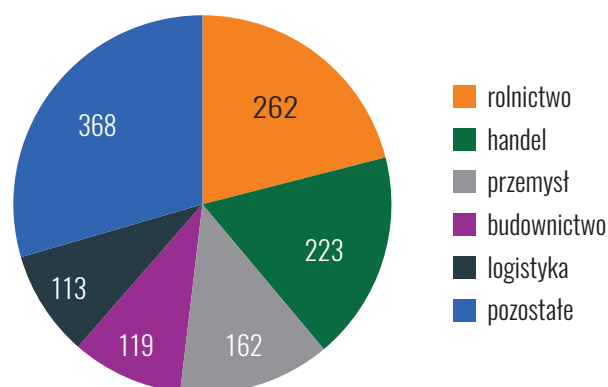
Wykres 4. Forma prawna przedsiębiorstw, które otworzyły UPR

Firmy, które ogłosiły otwarcie UPR należały do różnych branż. Największą jednolitą grupą były przedsiębiorstwa zajmujące się rolnictwem. Stanowiły one jedną piątą dłużników (21%), którzy skorzystali z UPR w pierwszym roku działania, chociaż produkcja rolna odpowiada za zaledwie 2% polskiego PKB. Dużą grupą były przedsiębiorstwa handlowe, których udział proporcjonalnie

odzwierciedlał ich udział w PKB (18%). Kolejnym sektorem reprezentowanym wśród dłużników korzystających z UPR był przemysł (13%). Nadreprezentowane wśród dłużników były firmy budowlane (10%) oraz związane z transportem i magazynowaniem (9%). Firmy należące do innych branż odpowiadały w sumie za otwarcie prawie co trzeciego postępowania (29%).

Wykres 5. Branże reprezentowane wśród przedsiębiorstw, które otworzyły UPR

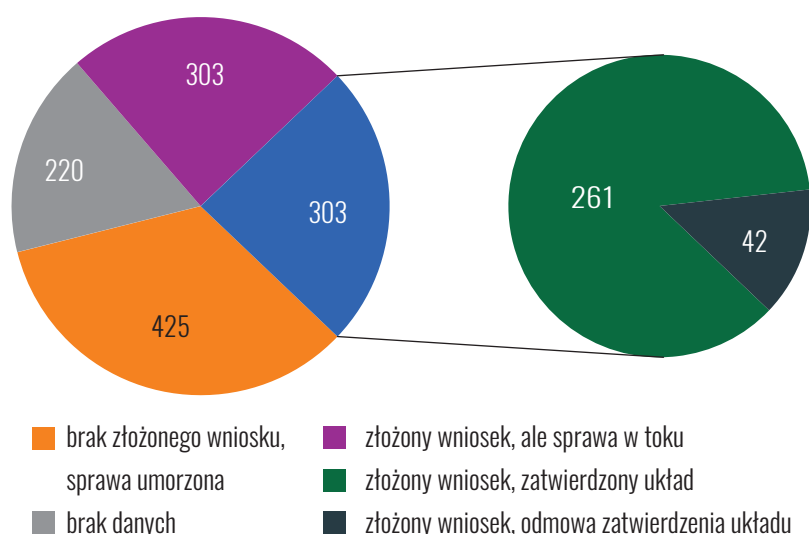

Wynik uproszczonych postępowań restrukturyzacyjnych

Spośród wszystkich otwartych uproszczonych postępowań o zatwierdzenie układu, do zawarcia układu doszło w prawie połowie przypadków (48%), co wywodzimy z faktu złożenia wniosku o zatwierdzenie układu. Połowa z nich

została – według stanu na pierwszą połowę listopada – rozpatrzona. Spośród nich 86% wniosków o zatwierdzenie układu było rozpoznanych pozytywnie, a 14% zostało oddalonych lub (w sporadycznych przypadkach) odrzuconych.

Wykres 6. Sposób zakończenia UPR

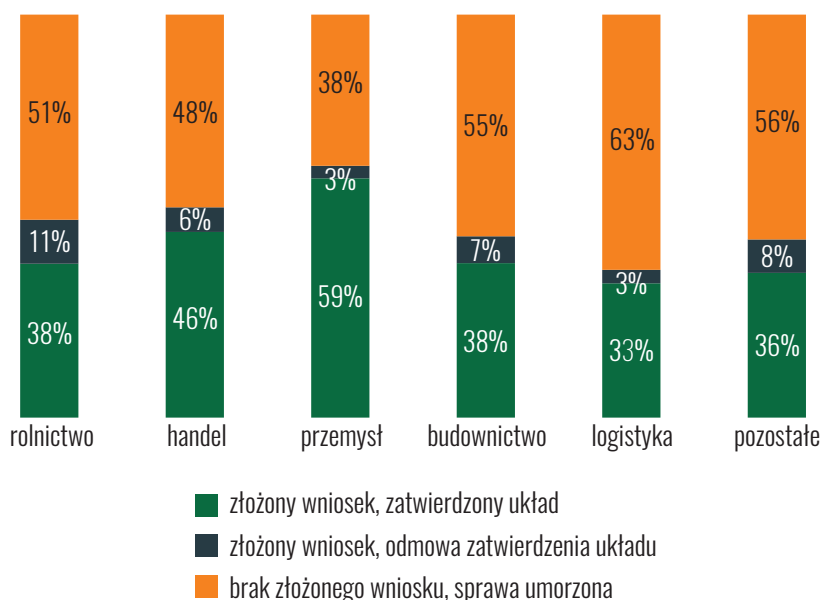
W pozostałych sprawach wiemy o tym, że jedna trzecia postępowań (34%) otwartych między lipcem 2020 roku a czerwcem 2021 roku do połowy listopada 2021 roku uległa umorzeniu z mocy prawa z powodu niezłożenia wniosku w terminie 4 miesięcy. Nie udało nam się ustalić wyniku postępowania w przypadku 220 spraw (18%). Wiemy jednak, że w żadnej z nich – do końca października – nie doszło do obwieszczenia o złożeniu wniosku lub o rozstrzygnięciu wniosku o zatwierdzenie układu. Możliwe jest jednak, że

w części tych spraw doszło do zawarcia układu i złożenia wniosku o jego zatwierdzenie.

UPR kończyły się zatwierdzeniem przez sąd układu najczęściej w przypadku dłużników z branży przetwórstwa przemysłowego (59%) i handlu (46%). W pozostałych branżach odsetek sukcesu był poniżej średniej (41%). Najrzadziej postępowanie kończyło się zatwierdzeniem układu w przypadku dłużników z branży logistycznej (33%), gdzie UPR kończył się najczęściej umorzeniem (63% przy średniej wynoszącej

52%). Do odmowy lub odrzucenia wniosku najczęściej dochodziło w przypadku firm zajmujących się rolnictwem (11% przy średniej wynoszącej 7%).

Wykres 7. Sposób zakończenia UPR w zależności od branży dłużnika

W 11% rozpoznanych spraw mieliśmy do czynienia z układami częściowymi. Jednak w zaledwie jednej piątej z tych przypadków układ częściowy był zapowiedziany w treści obwieszczenia w MSiG.

Średni czas od otwarcia UPR do zatwierdzenia układu wyniósł w zbędnych sprawach 174 dni, tj. prawie 6 miesięcy. W trwającej najdłużej sprawie od otwarcia UPR do zatwierdzenia układu przez sąd upłynęło 428 dni.

Najwięcej czasu od daty obwieszczenia o otwarciu UPR do rozpoznania wniosku potrzebowały sądy w Piotrkowie Trybunalskim, Jeleniej Górze i Łodzi – średnio powyżej 200 dni. Najmniej, czyli średnio poniżej 140 dni – potrzebowały na to sądy w Częstochowie, Elblągu, Płocku, Wałbrzychu i Opolu. Także sądy w Gliwicach, Olsztynie, Kaliszu, Legnicy i Gorzowie Wielkopolskim rozpoznawały wnioski o zatwierdzenie układu średnio nie później niż w ciągu 5 miesięcy od ukazania się obwieszczenia w MSiG.

Podsumowanie

Wprowadzenie na czas pandemii COVID-19 Uproszczonego Postępowania Restrukturyzacyjnego okazało się sukcesem. Przynajmniej jeśli mierzyć

go liczbą dłużników, którzy zdecydowali się z tej instytucji skorzystać. Ostateczną miarą efektywności pomocy, jaką to postępowanie im zaoferowało będzie

oczywiście liczba wykonanych układów i uratowanych przed upadłością przedsiębiorstw. Choć jest to wskaźnik zależny także od wielu innych czynników. Z pewnością nowa forma postępowania restrukturyzacyjnego uczyniła je bardziej atrakcyjnym dla przedsiębiorców niż rozwiązania dostępne wcześniej.

Wydawać się może, że duży odsetek postępowań umorzonych wśród tych, które zostały otwarte między lipcem 2020 roku a czerwcem 2021 roku (na połowę listopada 2021 roku było to 34%) świadczy o tym, że UPR nader często nie przyniósł spodziewanych rezultatów. Jest to przedwczesny wniosek, bo nie znamy dalszych losów tych przedsiębiorstw, a nie było w prawie polskim przeszkód, aby po nieudanym UPR skorzystać np. z innych form postępowań restrukturyzacyjnych. Obniżająca się stale liczba ogłaszanych w ostatnim czasie upadłości może świadczyć o tym, że większość z nich mimo nie zawarcia układu z wierzycielami wyszła z pandemii obronną ręką. Może to uzmysławiać nam jeszcze jedną – ukrytą – funkcję tego epizodycznego postępowania.

Instytucja UPR poza daniem szansy na doprowadzenie do pozasądowego układu z wierzycielami, pozwalała relatywnie łatwo i niskim kosztem uzyskać skuteczne wstrzymanie egzekucji na 4 miesiące. Oddalała także w czasie konieczność złożenia wniosku o upadłość. Warto tu wspomnieć o przypadku

postępowania, w którym w stosunku do dłużnika, który otworzył UPR ogłoszono upadłość. Sąd odwoławczy zmienił jednak tę decyzję z uwagi na toczące się po obwieszczeniu w MSiG postępowanie restrukturyzacyjne.

W dynamicznym gospodarczo okresie pandemii samo zatrzymanie na skutek obwieszczenia o UPR egzekucji mogło niektórym przedsiębiorcom pozwolić na samodzielne wyjście z chwilowych trudności finansowych i uratowanie firmy przed upadłością. Stąd możemy mówić o ukrytej funkcji tej efemerycznej instytucji – danie firmom dotkniętym chwilowymi problemami z płynnością ochrony przed egzekucją na krótki czas w okresie pandemii lub przynajmniej odwołanie w czasie momentu upadłości, co zapobiegło lawinie bankructw.

Chociaż UPR nie jest już dostępny, to niektóre z zastosowanych w nim rozwiązań zostały przeniesione na stałe do prawa restrukturyzacyjnego. Tym bardziej zasadne jest kontynuowanie badania trwających i zakończonych postępowań oraz śledzenia losów dłużników, sprawdzając na przykład, czy nie będą składać masowo wniosków o ogłoszenie upadłości. Badania porównawcze powinny także zweryfikować, na ile utrzymana została popularność postępowań restrukturyzacyjnych po wygaszeniu UPR i przeniesieniu niektórych rozwiązań do tradycyjnego postępowania o zatwierdzenie układu.

Fundacja
Court Watch Polska

Praktyka sądów w uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym w świetle badań aktowych

Piotr Sołowij⁸

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne zostało wprowadzone do polskiego porządku prawnego wobec wyzwań jakie przyniosła pandemia COVID-19. Od momentu wprowadzenia ustawy z dnia 19 czerwca 2020 roku o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (dalej: ustawa wprowadzająca UPR), ta forma restrukturyzacji cieszyła się bardzo dużą popularnością wśród podmiotów podejmujących działania restrukturyzacyjnego. Między lipcem 2020 roku

a czerwcem 2021 roku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym ukazało się 1251 obwieszczeń o zainicjowaniu UPR. Wśród spraw, które doczekały się rozpoznania wniosku o zatwierdzenie układu do chwili zakończenia naszych badań, tj. do połowy listopada 2021 roku, sądy oddaliły 14% z nich. Te sprawy stały się przedmiotem niniejszego opracowania.

Artykuł prezentuje wyniki badania aktowego spraw prowadzonych w trybie UPR, w których nie doszło do zatwierdzenia układu. Badane sprawy można podzielić na dwie kategorie. W pierwszej grupie znalazły się te, w których zostały złożone przez dłużników wnioski o zatwierdzenie układu, ale sądy odmó-

8. Aplikant radcowski w OIRP w Krakowie, badacz w Fundacji Court Watch Polska.

wiły ich zatwierdzenia. W drugiej grupie analizowane były sprawy, gdzie doszło do uchylenia skutków obwieszczenia o otwarciu UPR, publikowanego w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Badanie przeprowadzono w okresie wrzesień-listopad 2021 roku. Do badania wytypowano – na podstawie informacji z MSiG oraz od partnerów badania – 33 sprawy, w których doszło do uchylenia skutków obwieszczenia lub do odmowy zatwierdzenia układu. Zgody na przeprowadzenie badania akt otrzymaliśmy z sądów upadłościowych – sądów rejonowych oraz z sądów odwoławczych – sądów okręgowych w Białymstoku, Gliwicach, Gdańsku, Katowicach, Łodzi, Warszawie oraz z Sądu Rejonowego w Płocku. Prezes Sądu Rejonowego Lublin-Wschód z siedzibą w Świdniku jako jedyny odmówił zgody na przeprowadzenie ba-

dania aktowego. W pozostałych sądach w przypadku pojedynczych spraw mimo uzyskanej zgody nie było możliwości zapoznania się z aktami, ponieważ były one wypożyczone sędziom. W związku z tym ostatecznie uzyskaliśmy wgląd i przeanalizowaliśmy akta 24 spraw spełniających kryteria doboru próby.

Na początku artykułu omówiono przebieg spraw w pierwszej z wymienionych grup, skupiając się na powodach, dla których sądy odmawiały zatwierdzenia układu w ramach UPR. Następnie przeanalizowano przyczyny uchyleniu skutków obwieszczenia o otwarciu UPR, ze szczególnym uwzględnieniem tego, kto był podmiotem składającym wniosek. Omówienie wyników badań w każdej z grup zostało poprzedzone krótkim przybliżeniem najważniejszych przepisów prawa dotyczących tej części UPR.

Odmowa zatwierdzenia układu

UPR zakładało możliwość przeprowadzenia szybkich negocjacji z wierzycielami oraz zawarcie z nimi porozumienia w formie układu regulującego spłatę zadłużenia. Układ w ramach UPR był prowadzony pod nadzorem doradcy restrukturyzacyjnego, a następnie nabierał mocy po prawomocnym orzeczeniu

sądu w tym przedmiocie⁹. Sąd mógł odmówić zatwierdzenia układu zgodnie z art. 165 ustawy z dnia 15 maja 2015 roku Prawo restrukturyzacyjne (dalej: pr. r.) w przypadkach, gdy układ narusza prawo, a w szczególności, jeżeli przewiduje udzielenie niezgodnie z przepisami pomocy publicznej albo jeżeli

9. P. Filipiak [w:] Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne. Komentarz, LEX/el. 2020, art. 15. <https://sip.lex.pl/#/commentary/587830827/628267/filipiak-patryk-uproszczone-postepowanie-restrukturyzacyjne-komentarz?keyword=uproszczone%20post%C4%99powanie%20restrukturyzacyjne&cm=STOP> [dostęp: 18.11.2021]

jest oczywiste, że układ nie będzie wykonany. Domniemywa się, że jest oczywiste, że układ nie będzie wykonany, jeżeli dłużnik nie wykonuje zobowiązań powstałych po dniu otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego. Zgodnie z ust. 2 art. 165 pr. r. sąd może również odmówić zatwierdzenia układu, jeżeli jego warunki są rażąco krzywdzące dla wierzycieli, którzy głosowali przeciw układowi i zgłosili zastrzeżenia. Ponadto na podstawie ust. 3 sąd odmawia zatwierdzenia układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu albo przyspieszonym postępowaniu układowym, jeżeli suma spornych wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem przekracza 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem. Do UPR stosowało się też te przepisy, gdyż był to wariant postępowania o zatwierdzenie układu.

Równie ważnym przepisem w kontekście zatwierdzenia układu jest art. 217 pr. r., który określa przesłanki zatwierdzenia układu w zakresie głosowania wierzycieli. Zgodnie z ust. 1 układ jest przyjęty, jeżeli za jego przyjęciem wypowie się większość wierzycieli uprawnionych do głosowania nad układem, mających łącznie co najmniej dwie trzecie sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem. W kolejnym ustępie znajdziemy uregulowanie dotyczące głosowania nad układem, gdy odbywa się ono w grupach wierzycieli,

obejmujących poszczególne kategorie interesów. W takich przypadkach układ jest przyjęty, jeżeli w każdej grupie wypowie się za nim większość uprawnionych do głosowania nad układem wierzycieli z tej grupy, mających łącznie co najmniej dwie trzecie sumy wierzytelności przysługujących uprawnionym do głosowania nad układem wierzycielom z tej grupy. Ustawodawca przewidział też jeden szczególny przypadek opisany w ust. 3 tegoż artykułu. Układ jest przyjęty, mimo nieuzyskania wymaganej większości w niektórych z grup wierzycieli, jeżeli wierzyciele mający łącznie dwie trzecie sumy wierzytelności przypadających wierzycielom uprawnionym do głosowania nad układem głosowali za przyjęciem układu, a wierzyciele z grupy lub grup, które wypowiedziały się przeciw przyjęciu układu, zostaną zaspokojeni na podstawie układu w stopniu nie mniej korzystnym niż w przypadku przeprowadzenia postępowania upadłościowego. Niekiedy te zasady, w przypadku gdy wierzyciele głosują w ramach zgromadzenia wierzycieli, co dopuszcza ustawa wprowadzająca UPR, mogą być modyfikowane przez art. 119 pr. r.

Odmowa zatwierdzenia układu podlega obwieszczeniu. Na postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia układu przysługuje zażalenie, które należy wnieść w terminie dwóch tygodni.

Najczęstsze przyczyny odmowy zatwierdzenia układu w badanych sprawach

W oparciu o badane sprawy przyczyny, dla których sądy odmawiały zatwierdzenia przedstawionego przez dłużnika wniosku o zatwierdzenie układu w ramach UPR są następujące.

Sądy rozpoznając wnioski dłużników miały zastrzeżenia, co do rzetelności i kompletności przedstawionej dokumentacji. Wśród uchybień zdarzyły się przypadki pominięcia wierzycieli, kwalifikowanie ich, w ocenie sądu, do błędnych grup wierzycieli, braki w zakresie kart do głosowania nad układem: niedołączenie pełnomocnictwa, przedstawienie jedynie kserokopii kart czy dołączenie karty do głosowania od podmiotu, który w ogóle nie był objęty układem oraz ujęty w spisie wierzytelności.

Można również zauważyć, że uczestnikom postępowania pewne trudności sprawiało stosowanie odpowiednich przepisów pr. r. oraz ustawy wprowadzającej UPR.

Szczególnie w zakresie zasad liczenia głosów wierzycieli w głosowaniu nad przyjęciem układu. Sądy w swoich postanowieniach wskazywały, że nie doszło do zawarcia układu wobec nieosiągnięcia wymaganej większości, a dłużnicy kwestionowali tę ocenę sądu w swoich zażaleniach.

Jedną z pojawiających się przyczyn odmówienia zatwierdzenia układu były sytuacje, w których zgodnie z art. 165 pr. r. jest oczywiste, że układ nie będzie wykonany. W swoich uzasadnieniach sądy wskazywały m.in. że przesłanka ta będzie spełniona, gdy dłużnik zamierza dokonać spłaty wierzytelności poprzez likwidację majątku, co jest charakterystyczne dla postępowań upadłościowych, a nie restrukturyzacji albo, gdy dłużnik oparł szanse na przeprowadzenie restrukturyzacji o zasoby drugiego ze współników spółki, wobec którego UPR zostało wcześniej umorzone.

Studium przypadku nr 1 – Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XVIII GRz 62/21

Sąd odmówił zatwierdzenia układu. W pierwszej kolejności odnotował fakt, że dłużnik kilka miesięcy wcześniej złożył w tym samym sądzie wniosek o otwarcie innego postępowania restrukturyzacyjnego – postępowania sa-

nacyjnego. Sąd prawomocnym orzeczeniem odmówił otworzenia postępowania sanacyjnego wobec dłużnika. Jeśli chodzi o odmowę zatwierdzenia układu, podała kilka jej przyczyn. Na początek, brak uzyskania wymaganej większości gło-

sów we wszystkich grupach wierzycieli. Zwrócił przy tym uwagę, że wniosek o zatwierdzenie układu pomijał informacje na temat niektórych grup, właśnie tych, gdzie nie było wymaganej większości. Wskazał również, że dłużnik jako dowód doręczenia kart do głosowania wierzycielom, którzy głosu nie oddali, dołączył wydruk z poczty elektronicznej, a nie potwierdzenia nadania listów na adresy rejestrowe. Jednocześnie od momentu wysłania maili z kartami do głosowania do czasu złożenia wniosku o zatwierdzenie układu minęło 6 dni, co w ocenie sądu było ze strony dłużnika działaniem nierzetelnym. Sąd wskazywał także, że w świetle art. 165 pr. r. układ nie mógłby zostać zatwierdzony.

Trzeba zaznaczyć, iż ogólnikowo sformułowana opinia nadzorca układu, iż dłużnik jest w stanie wykonać uzgodniony układ nie jest dla sądu wiążąca i podlega ocenie, tak jak każdy dowód w sprawie.

Przed wszystkim propozycje układowe, jak i plan restrukturyzacyjny są sporządzone w sposób nieprecyzyjny i w zasadzie niekompletny. W konsekwencji, sąd rozpoznający niniejszą sprawę uznał, że wykonanie przyjętego na podstawie powyższych dokumentów układu jest oczywiście niemożliwe.

Dla uzasadnienia tego poglądu sąd wskazywał na szereg okoliczności. Dłużnik od ponad roku, co wynikało z akt sprawy, w której odmówiono otwarcia postępowania sanacyjnego, poszukiwał partnera finansowego, który mógłby dokończyć inwestycje prowadzone przez dłużnika i następnie ją spieniężyć celem zaspokojenia wierzytelności. Kolejnym argumentem był fakt, że zgodnie z planem restrukturyzacyjnym dłużnik planował pozyskać środki na realizację układu z likwidacji majątku, co jest zasadą postępowania upadłościowego, a nie restrukturyzacyjnego. Sąd zwracał także uwagę, że dłużnik przygotowując układ pominął kilku istotnych wierzycieli.

Celowe pominięcie wierzycieli skutkuje uznaniem, że propozycje układowe są niezgodne z prawem, tym bardziej, że mamy tu do czynienia z niezwykle istotnymi wierzycielami – wierzycielami zabezpieczonymi.

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe uchybienia w ocenie sądu wniosek zasługiwał na oddalenie. Dłużnik złożył zażalenie na postanowienie, ale zostało ono odrzucone ze względu na złożenie go po terminie. Sąd Okręgowy w uzasadnieniu decyzji o odrzuceniu wskazał m.in., iż:

Podkreślenia wymaga, że termin do wniesienia zażalenia w przypadku doręczenia dłużnikowi postanowienia wraz z uzasadnieniem liczony winien być od dnia doręczenia, a nie od dnia publikacji spornego postanowienia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Studium przypadku nr 2 – Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XVIII GRz 33/21

Sąd oddalił wniosek dłużnika o zatwierdzenie układu. W pierwszej kolejności sąd zauważył, że układ obejmuje wierzytelności, które nie wchodzą do układu – art. 151 pr. r.

Tym samym zarówno w spisie wierzytelności, jak również w układzie, w grupie I, znaleźli się wierzyciele, którzy w układzie nie uczestniczą. Powyższa konstrukcja układu, a także samego spisu wierzytelności jest wadliwa i niezrozumiała, tym bardziej że w szczegółowych warunkach zaspokojenia wierzycieli z grupy I mowa jest o wierzytelnościach „objętych układem”. Zachodzi zatem wewnętrzna sprzeczność postanowień układowych (contradiction in adiecto). Negatywną ocenę układu pogłębia okoliczność, że dla wierzycieli z grupy I (czyli jak wynika z tytułu – nieobjętych układem) przewiduje się odroczenie płatności, co jest sprzeczne z prawem. Zaspokojenie wierzytelności nieukładowych nie podlega wszak żadnym modyfikacjom.

Po drugie sąd zwrócił uwagę, że niektórzy wierzyciele w jego ocenie zostali zakwalifikowani do błędnych grup. Tak było w przypadku wierzyciela, którym był Naczelnik Urzędu Skarbowego Warszawa-Ursynów. Bez szerszego uzasadnienia został przyporządkowany do I grupy, a zdaniem sądu powinien być zakwalifikowany do grupy III. Miało to istotne znaczenie, ponieważ układ zakładał różny stopień i sposób zaspokojenie poszczególnych grup, co mogło wpłynąć na decyzję wierzyciela w przedmiocie głosowania nad układem.

Po trzecie sąd wskazał w uzasadnieniu, że w sposób niejasny potraktowani zostali w układzie wierzyciele zabezpieczeni rzeczowo. Brak było jasności, co do tego, jakiego zaspokojenia mogą spodziewać się z układu wierzyciele zabezpieczeni rzeczowo, co skutkowało niejasnością zarówno, co do siły ich głosu, jak również stopnia zaspokojenia.

Po czwarte sąd biorąc pod uwagę, że do realizacji układu potrzebna jest sprzedaż nieruchomości dłużnika za kwotę niewystarczającą do zaspokojenia

w całości nawet jednej grupy wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo, uznał zatem, że układ nie będzie mógł być wykonany.

Sąd miał również zastrzeżenia, co do treści układu w zakresie, w jakim wska-

zywano na zobowiązanie wierzycieli zabezpieczonych do wystawienia „promes zwolnienia spod hipoteki”, gdy do wniosku nie dołączono zgód wierzycieli wymaganych w świetle art. 158 pr. r.

Studium przypadku nr 3 – Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XVIII GRz 40/20

Sąd postanowił oddalić wniosek dłużnika o zatwierdzenie układu w ramach UPR. W pierwszej kolejności zważył, że w badanej sprawie nie doszło do przyjęcia układu, z uwagi na nieuzyskanie wymaganej większości. W postępowaniu nie zwołano zgromadzenia wierzycieli, dlatego, o tym, czy układ został przyjęty decydowały regulacje art. 217 pr. r. właściwego dla obiegowego zbierania głosów w postępowaniu o zatwierdzenie układu.

Ponadto sąd zwracał uwagę, że nawet w przypadku, gdyby układ został poparty przez wymaganą większość wierzycieli, to z uwagi na inne uchybienia i tak należało by go uznać za sprzeczny z prawem. Po pierwsze spis wierzytelności zawierał dane niekompletne i nieścisłe. Po drugie złożono kartę do głosowania

podmiotu, który nie został ujęty w spisie wierzytelności. Sąd uznał, że fakt ten nakazuje powściągliwość w ocenie zupełności spisu wierzytelności. Po trzecie część kart do głosowania zawierała braki – nie dołączono pełnomocnictw, co w zasadzie powinno dyskwalifikować oddany głos. Dwie karty do głosowania zostały złożone w kserokopii. Po czwarte zabrakło w planie restrukturyzacji testu prywatnego wierzyciela, który był wymagany w przypadku wsparcia ze strony Skarby Państwa oraz dyspozycji art. 140 pr. r.

Na postanowienie sądu zostało złożone zażalenie, które w momencie dostępu do akt oczekiwało na rozpoznanie przez Sąd Okręgowy w Warszawie (stan na 28.10.2021).

Studium przypadku nr 4 – Sąd Rejonowy w Gliwicach, XII GRz 1/20

W tej sprawie przyczyną odmowy zatwierdzenia układu przez sąd był fakt, że za przyjęciem układu zagłosowali

wierzyciele reprezentujący kapitał w wysokości 218 472,67 zł, który stanowił jedynie 35,82% sumy wierzytel-

ności wynoszącej 609 859,85 zł. Tym samym nie spełniono przesłanek wynikających z art. 217 pr. r.

W zażaleniu na postanowienie sądu dłużnik podniósł, że sąd nieprawidłowo

zastosował przepisy ustawy wprowadzającej UPR oraz pr. r., ponieważ jego zdaniem zastosowanie powinien mieć w tej sprawie art. 119 ust. 3 pr. r., a nie art. 217 pr. r.

Użyta przez ustawodawcę w art. 19 ust. 1 formuła słowna „niezależnie od zbierania głosów” pozwala na zwołanie zgromadzenia wierzycieli mimo wcześniejszego rozpoczęcia samodzielnego zbierania głosów na piśmie. Jeśli jednak zostanie zwołane zgromadzenie, to głosowanie odbywa się w jego ramach, a zebrane wcześniej głosy na piśmie można zaliczyć jako głosy oddane i zebrane w trybie art. 110 pr. r. w ramach zgromadzenia wierzycieli. Większość potrzebna do zawarcia układu obliczana jest wtedy na podstawie art. 119 pr. r. (a więc liczona jest od wartości głosów oddanych, a nie od ogólnej wartości wierzytelności uprawnionych do głosowania, co nakazuje art. 217 ust. 1 pr. r.).

Sąd odwoławczy nie rozstrzygnął merytorycznie zażalenia dłużnika w tej

sprawie, ponieważ nie została od niego uiszczona opłata sądowa.

Studium przypadku nr 5 – Sąd Rejonowy w Płocku, V GRz 6/20

W niniejszej sprawie sąd postanowił odmówić zatwierdzenia układu ze względu na treść art. 165 ust. 1 pr. r. W ocenie sądu było oczywiste, że układ nie zostanie wykonany. Uznano, że obecna sytuacja majątkowa, a także bieżący i przyszły dochód uzyskiwany przez dłużniczkę z prowadzonej działalności gospodarczej wskazuje, iż brak jest widoków w niniejszej sprawie na wykonanie układu. Interesującym aspektem tej sprawy było to, że ocena sądu wynikała w dużej mierze z wyniku innego UPR prowadzonego wobec drugiego ze współników spółki cywilnej. W odręb-

nym od tej sprawy UPR sąd umorzył postępowanie prowadzone wobec drugiego ze współników spółki cywilnej, której dłużniczka była współnikiem, a propozycje układowe zakładały działania restrukturyzacyjne oraz prognozę przychodów i rozchodów sporządzonych w oparciu o zasoby majątkowe, pracownicze i możliwości produkcyjne obu podmiotów.

Dłużnik złożył zażalenie na postanowienie sądu w tej sprawie, ale sąd okręgowy podtrzymał orzeczenie wydane przez sąd rejonowy.

Uchylenie skutków obwieszczenia o otwarciu UPR

Jednym z kluczowych etapów w postępowaniu będącym przedmiotem analizy jest dokonanie obwieszczenia o otwarciu UPR. Dokonanie obwieszczenia, zgodnie z art. 16 ust. 3 ustawy wprowadzającej UPR sprawiało, że od tego momentu do dnia umorzenia lub zakończenia postępowania:

- 1) postępowanie egzekucyjne dotyczące wierzytelności w UPR, wszczęte przed dniem otwarcia postępowania o zatwierdzenie układu i obwieszczeniu ulegało zawieszeniu z mocy prawa;
- 2) wszczęcie postępowania egzekucyjnego oraz wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu roszczenia lub zarządzenia zabezpieczenia roszczenia wynikającego z wierzytelności objętej z mocy prawa układem oraz wierzytelności w UPR było niedopuszczalne;
- 3) przepisy o niedopuszczalności spełniania świadczeń z wierzytelności objętych układem (art. 252 pr. r.), warunkach dopuszczalności potrąceń wzajemnych wierzytelności (art. 253 pr. r.) oraz niedopusz-

czalność wypowiedzenia umowy najmu i dzierżawy (art. 256 pr. r.) miały odpowiednie zastosowanie do UPR¹⁰.

W przypadku, gdy obwieszczenie prowadziło do pokrzywdzenia wierzycieli na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy wprowadzającej UPR wierzyciel, dłużnik lub nadzorca układu mógł złożyć wniosek o uchylenie przez sąd skutków dokonania obwieszczenia. Sąd mógł przed wydaniem postanowienia wysłuchać uczestników UPR. Uchylenie obwieszczenia oprócz uchylenia skutków opisanych w art. 16 ust. 3 ustawy wprowadzającej UPR skutkowało również uchyleniem ograniczenia dłużnika w sprawowaniu zarządu. Ponadto informacja o uchyleniu skutków obwieszczenia powinna być zostać odnotowana w Monitorze Sądowym i Gospodarczym przez nadzorcę układu.

Po rozpoznaniu wniosku sąd wydawał postanowienie, które nie podlegało zaskarżeniu (art. 200 ust. 1 zd. 1 pr. r.). Nie podlegało ono także uzasadnieniu, co wynika z art. 357 ust. 1 k.p.c. w zakresie postanowień wydanych na

10. A. Serzysko, Uprozczone postępowanie restrukturyzacyjne, LEX/el. 2020. <https://sip.lex.pl/#/publication/470133427/serzysko-agnieszka-uproszczone-postepowanie-restrukturyzacyjne?keyword=Uprozczone%20post%C4%99powanie%20restrukturyzacyjne&cm=STOP> [dostęp: 19.11.2021 r.]

posiedzeniu jawnym oraz art. 357 ust. 21 k.p.c. w zakresie postanowień wydanych na posiedzeniu niejawnym¹¹.

W związku z tym, że postanowienia w przedmiocie uchylecia skutków obwieszczenia o otwarciu UPR nie podlegały uzasadnieniu, w celu zbadania, jakie argumenty stały za decyzją o uchyleciu przeanalizowano argumentację podmiotów, które o to wnioskowały. Poniżej zaprezentowano, jakie kwestie podnosili poszczególni uczestnicy postępowania, w zależności od tego do jakiej grupy należeli – wierzycieli, nadzorców układu czy dłużników.

W badaniu przeanalizowano 15 spraw, w których doszło do uchylecia skutków obwieszczenia o otwarciu UPR. W ośmiu sprawach wniosek został złożony przez wierzyciela, w pięciu przypadkach autorem był nadzorca układu.

W dwóch przypadkach odnotowano mniej standardowe sytuacje. W pierwszym z nich wniosek pierwszy złożył zarządca masy sanacyjnej, a później również stosowne wnioski złożyli wierzyciele. Nadzorca masy sanacyjnej wskazywał, że dłużnik podjął się otwarcia UPR bez jego zgody, a tym samym umowa z nadzorcą układu nie mogła zostać zawarta w sposób ważny. W drugiej ze spraw dokonano co prawda uchylecia skutków obwieszczenia, ale następnie okazało się, że część tego samego UPR toczy się w tym samym sądzie pod inną sygnaturą. Po odkryciu tej pomyłki sprawy zostały połączone i procedowane dalej już pod jedną sygnaturą. Nie odnotowano przypadków, w których to dłużnik złożyłby taki wniosek, co jednak nie wydaje się zaskakujące, zważywszy na to, że nie leżałoby to w jego interesie.

Uchylenie skutków obwieszczenia o otwarciu UPR na wniosek wierzyciela

Aktywność wierzycieli w przedmiocie wniosków o uchylenie skutków obwieszczenia wydaje się być naturalna. O ile nie dojdą oni do porozumienia z dłużnikiem w ramach działań mających doprowadzić do przyjęcia układu, o tyle skutki obwieszczenia o otwarciu UPR będą istotnie ingerować w ich sytu-

ację. W pierwszej kolejności wierzyciele wskazywali na to, że UPR służył dłużnikowi jedynie utrudnieniu prowadzonej wobec nich egzekucji. Odwlekało to w czasie możliwość zaspokojenia wierzycieli z majątku dłużnika. W ich ocenie postępowanie dłużników korzystających z UPR nie miało na celu realizacji zało-

11. P. Filipiak [w:] Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne. Komentarz, LEX/el. 2020, art. 18. <https://sip.lex.pl/#/commentary/587830830/628270/filipiak-patryk-uproszczone-postepowanie-restrukturyzacyjne-komentarz?cm=URELATIONS> [dostęp: 18.11.2021]

zeń przyświecających postępowaniu restrukturyzacyjnemu. W jednej ze spraw wierzyciel wskazywał na fakt, że dłużnik praktycznie nie posiada majątku, a egzekucja prowadzona przez komornika na przestrzeni ostatnich trzech lat nie przyniosła żadnych efektów. W innym postępowaniu wierzyciel wskazywał, że stopień niewypłacalności dłużnika jest tak duży, że w jego ocenie jedynie ogłoszenie upadłości wobec dłużnika umożliwi wszystkim wierzycielom dochodzenie swoich roszczeń na kolejnych etapach postępowania upadłościowego. Zwracał również uwagę, że zgodnie z informacjami od tymczasowego nadzorca sądowego, korzystanie z UPR może umożliwić dłużnikowi wyprowadzenie majątku ze spółki, co odnotowywał nadzorca we wcześniejszym czasie. W jeszcze innej sprawie wie-

rzyciel wskazywał, że po zapoznaniu się z obwieszczeniem o otwarciu UPR skontaktował się niezwłocznie z nadzorcą układu celem zapoznania się ze spisem wierzytelności oraz spisem wierzytelności spornych, co spotkało się jednak z odmową, ponieważ, jak poinformował nadzorca, dokumenty są jeszcze korygowane i weryfikowane, stąd udostępnienie ich może spowodować błędny obraz sytuacji dłużnika. Zdaniem wierzyciela dowodziło to, że działania dłużnika są nierzetelne i prowadzą do pokrzywdzenia wierzycieli.

Jednocześnie wierzyciele często, oprócz ww. argumentów, w swoich wnioskach wskazywali, że dłużnik nie jest uprawniony do skorzystania z UPR, ponieważ jego trudna sytuacja finansowa nie jest w żaden sposób związana z pandemią COVID-19.

Nie można mieć jednak także żadnych wątpliwości, że prawodawca wprowadzając Ustawę – co wymaga szczególnego podkreślenia – nie chciał, aby z jej dobrodziejstwa korzystali dłużnicy nieuczciwi, tacy, których problemy nie są w jakikolwiek sposób związane z obecną sytuacją epidemiczną i gospodarczą.

(VIII GRz 3/20, Sąd Rejonowy w Białymstoku)

Pokrzywdzenie wierzyciela wynika z faktu braku możliwości wyegzekwowania należnych mu wierzytelności. Podkreślenia wymaga fakt, iż w ocenie pozwanego dłużnik nie popadł w problemy finansowe ze względu na sytuację związaną z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 i wywołaną przez niego chorobę COVID-19. [...]. Problemy te powstały dużo wcześniej i nie mają z obecną sytuacją niczego wspólnego.

(XVIII GRz 9/21, Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie)

Należy tutaj odnotować fakt, że ustawodawca, określając krąg podmiotów, które mogły skorzystać z UPR nie ograniczył ich jedynie do podmiotów, których trudna sytuacja wynikałaby bezpośrednio z pandemii COVID-19. Z UPR mogły skorzystać podmioty określone w art. 4 pr. r.¹²

Uchylenie skutków obwieszczenia o otwarciu UPR na wniosek nadzorcy układu

Również nadzorcy układu wnioskowali o uchylenie skutków obwieszczenia o otwarciu UPR. W badanych przypadkach dłużnicy albo nie przekazywali nadzorcom pełnych danych o swojej sytuacji, albo wręcz nie można było z nimi nawiązać żadnego kontaktu. Jeden z nadzorców tak opisywał swoje próby podjęcia kontaktu z dłużnikiem:

Nadzorca układu próbował skontaktować się z dłużnikiem celem podjęcia dalszych działań, mających na celu przyjęcie układu. Nadto nadzorca w drodze e-mailowej zwrócił się do dłużnika o przedstawienie niezbędnych informacji ekonomicznych w prowadzonym postępowaniu restrukturyzacyjnym. Nadzorca układu poprzez sms zwrócił się do dłużnika o kontakt i przedstawienie dokumentacji oraz udzielenie niezbędnych informacji odnośnie do bieżącego regulowania kosztów działalności.

Dłużnik nie nawiązał kontaktu z nadzorcą układu, który też musi mieć na względzie prawnie chroniony interes wierzycieli.

(X GRz 13/21/4, Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach)

W innej ze spraw nadzorca układu wskazywał, że wobec licznych uchybień ze strony dłużnika nie posiada on wystarczającej wiedzy o realnych możliwościach wykonania przez dłużnika propozycji układowych, a tym samym nie wie czy nie zachodzi możliwość pokrzywdzenia wierzycieli. W swoim wniosku nadzorca wskazywał na następujące działania dłużnika: przedstawiony bilans zawierał nieprawidłowości, które nie pozwalały na ocenę realności układu, dłużnik nie był również w stanie wyjaśnić innych niejasności w przedstawionych dokumentach finansowych. Ponadto nie przekazał nadzorcy żadnych informacji

12. P. Filipiak [w:] Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne. Komentarz, LEX/el. 2020, art. 15. <https://sip.lex.pl/#/commentary/587830827/628267?keyword=groele%20uproszczone%20post%C4%99powanie&toHit=1&cm=SFIRST> [dostęp: 18.11.2021]

o prowadzonych przez siebie negocjacjach z kluczowymi wierzycielami.

W jeszcze innej ze spraw nadzorca o fakcie nieregulowania bieżących zobowiązań, powstałych już po otwarciu UPR, dowiedział się od pełnomocników wierzycieli. Brak było informacji w tym zakresie od samego dłużnika. Po kilkukrotnych zapytaniach skierowanych do dłużnika, ten ostatni wyjaśnił, że nie reguluje części swoich zobowiązań z tytu-

łu najmu, ponieważ dotyczą one galerii handlowych, które w związku z funkcjonującymi obostrzeniami pandemicznymi nie wywiązują się ze swojego świadczenia, a tym samym nie mogą domagać się spełnienia od niego świadczenia wzajemnego. Oceniając całokształt sytuacji nadzorca układu uznał, że w tej sytuacji może dochodzić do pokrzywdzenia wierzycieli, co będzie uzasadniało złożenie odpowiedniego wniosku z jego strony.

Uchylenie skutków obwieszczenia o otwarciu UPR – inne przypadki

Interesującym przypadkiem było również postępowanie, w którym to wniosek o uchylenie skutków obwieszczenia został złożony w pierwszej kolejności przez zarządcę masy sanacyjnej. W swoim wniosku wskazywał on, że dłużnik nie mógł zawrzeć umowy z nadzorcą układu, o której mowa w art. 15 ust. 1 ustawy wprowadzającej UPR, ponieważ nie wyraził on zgody na zawarcie umowy, ani też nie zawierał takiej umowy z nadzorcą układu. Wskazywał także, że nie jest możliwe przeprowadzenie UPR, ponieważ suma wierzytelności spornych stanowi ponad 40% całości sumy wierzytelności. Zarządca masy sanacyjnej uzasadniał swój wniosek także tym, że wcześniej prowadzone było, przez okres dwóch i pół roku, postępowanie sanacyjne, które nie przyniosło skutku, a obecnie sąd II instancji rozpatruje zażalenie dłużnika na decyzję

o umorzeniu postępowania sanacyjnego. Tym samym w świetle dotychczasowych działań dłużnika trudno było liczyć, że UPR przyniesie efekt, a jego prowadzenie będzie jedynie prowadzić do pokrzywdzenia wierzycieli.

W tej sprawie wierzyciele również złożyli stosowne wnioski o uchylenie skutków obwieszczenia. Było to istotne, ponieważ art. 18 ust. 1 ustawy wprowadzającej UPR w kręgu podmiotów mogących złożyć wnioski o uchylenie skutków obwieszczenia nie wymienia innych podmiotów niż wierzyciel, dłużnik i nadzorca układu. Wierzyciele w tej sprawie wskazywali na brak efektów prowadzonego wcześniej postępowania sanacyjnego, próbę wykorzystania przepisów wprowadzonych jako odpowiedź na pandemię COVID-19, podczas gdy dłużnik w tej sprawie wpadł w kłopoty dużo wcześniej. Ponadto argumento-

wali oni, że dłużnik nie przedstawił im żadnych propozycji układowych. Podnosili także, że zgodnie z informacjami pochodzącymi z wniosku zarządcy masy sanacyjnej nie było z jego strony odpowiedniej zgody do zawarcia umowy z nadzorcą układu. Sąd wydając postanowienia wydał je na podstawie wniosków tak wierzycieli, jak i zarządcy dłużnika.

Można również odnotować, że w jednej z badanych spraw doszło do uchylenia skutków obwieszczenia o otwarciu UPR, umorzenia postępowania, po czym okazało się, że część korespondencji w tym postępowaniu jest prowadzone pod inną sygnaturą. Obie sprawy zostały połączone i podjęto decyzję o dalszym ich biegu już pod jedną sygnaturą.

Podsumowanie analizy uproszczonych postępowań restrukturyzacyjnych, w których doszło do uchylenia skutków obwieszczenia o otwarciu postępowania

Analizując wybrane sprawy w ramach UPR, w których doszło do uchylenia skutków obwieszczenia o otwarciu postępowania można zauważyć, że w zależności od tego kto był autorem wniosku podnoszone były inne argumenty na rzecz tego, że dochodzi do pokrzywdzenia wierzycieli w danej sprawie. Wierzyciele wskazywali przede wszystkim na sytuacje, w których oceniali działania dłużnika jako nieprowadzące w żaden sposób do realizacji celów UPR. Wskazywali na toczące się, często od lat, egzekucje i to, że w ich ocenie UPR stanowi jedynie odsunięcie w czasie możliwości zaspokojenia się z majątku dłużnika. Wierzyciele odwoływali się również do tego, że problemy dłużnika powstały wcześniej niż nastąpiła pan-

demia COVID-19, w związku z czym, ich zdaniem, dłużnik nie powinien korzystać z korzyści płynących z UPR. Co jednak w świetle uregulowań w zakresie UPR nie miało prawnego znaczenia. Nadzorcy układu najczęściej wnioskowali o uchylenie skutków obwieszczenia o otwarciu UPR w sytuacjach, w których dłużnicy nie współpracowali w odpowiedni sposób z nadzorcą. Przybierało to różne formy. Od sytuacji, w których przekazywane dane były niedokładne lub błędne, po sytuacje gdy nadzorca nie był w stanie nawiązać z dłużnikiem kontaktu w sprawie prowadzonego UPR. Nadzorcy oceniali, że w takiej sytuacji muszą mieć również na względzie słuszny interes wierzycieli i wymaga to złożenia odpowiedniego wniosku z ich strony.

Fundacja
Court Watch Polska

Czy nowe postępowanie o zatwierdzenie układu zastąpi uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne?

Karol Tatar¹³ • Łukasz Treła¹⁴

Z dniem 30 listopada 2021 roku wygaśnie możliwość wszczęcia tzw. uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego (uproszczonego postępowania o zatwierdzenie układu)¹⁵ przewidzianego w ustawie z dnia 19 czerwca 2020 roku o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19¹⁶.

Ustawa o UPR w założeniu miała charakter czasowy (na okres epidemii), od początku pojawiały się jednak głosy, iż przewidziane w niej mechanizmy powinny pozostać w systemie prawa restrukturyzacyjnego na stałe. Wprowadzony tam model miał wzmocnić efektywność postępowania, poprzez, z jednej strony, zwiększenie zakresu ochrony dłużnika, a z drugiej strony utrzymanie pozasądowego charakteru i przeniesienie ciężaru organizacyjnego na nadzorcę układu. Procedura ta sprawdziła się w praktyce

13. Radca prawny, założyciel Kancelarii Prawa Restrukturyzacyjnego i Upadłościowego Tatar i Współpracownicy, Wiceprzewodniczący INSO – Sekcji Prawa Upadłościowego i Restrukturyzacyjnego Instytutu Allerhanda, kwalifikowany doradca restrukturyzacyjny, prezes zarządu Ale-rion sp. z o.o., członek INSOL Europe, Prodziekan Krajowej Izby Doradców Restrukturyzacyjnych ds. Legislacji

14. Radca prawny w Kancelarii Prawa Restrukturyzacyjnego i Upadłościowego Tatar i Współpracownicy

15. Dalej jako „UPR”

16. Dalej jako „ustawa o UPR”

i była bardzo szeroko wykorzystywana przez podmioty gospodarcze, a wręcz stała się dominującą formą postępowania restrukturyzacyjnego.

W dniu 1 grudnia 2021 roku wchodzi w życie nowelizacja ustawy Prawo restrukturyzacyjne¹⁷ zmieniająca przepisy regulujące jedno z czterech postępowań restrukturyzacyjnych a mianowicie postępowanie o zatwierdzenie układu, na którym uprzednio bazowało uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne. Na jej podstawie część rozwiązań uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego przeniesiona zostanie na stałe do ustawy Prawo restrukturyzacyjne¹⁸.

Dla dotychczasowego postępowania o zatwierdzenie układu ustawodawca przewidział dodatkową opcję związaną z możliwością dokonania obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego, który to tryb ma zastąpić uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne. Obwieszczenie będzie powodowało uruchomienie – w ramach postępowania o zatwierdzenie układu – szczególnych mechanizmów ochronnych. Od dnia obwieszczenia nadzorcy układu nabędzie uprawnienia nadzorcy sądowego, co w szczególności wiąże się z koniecznością uzyskania zgody tego organu na czynności dłużnika przekraczające zakres zwykłego zarządu (art. 39 ust. 1

pr. r. w związku z art. 226d pr. r.). Stosowany jest ponadto odpowiednio art. 256 pr. r. ustanawiający zakaz wypowiedzienia niektórych umów przez wierzyciela, a także art. 312 pr. r. określający zakaz kierowania egzekucji do majątku dłużnika (por. art. 226e pr. r.). Zgodnie z art. 226f pr. r. na wniosek wierzyciela, dłużnika lub nadzorcy układu sąd uchyla skutki dokonania obwieszczenia, jeżeli prowadzą one do pokrzywdzenia wierzycieli lub jeżeli zostaną ujawnione okoliczności, o których mowa w art. 226a ust. 2 pr. r. (wskazującym negatywne przesłanki obwieszczenia). Zgodnie z art. 226g pr. r. *Jeżeli w terminie czterech miesięcy od dnia dokonania obwieszczenia dłużnik nie złoży do sądu wniosku o zatwierdzenie układu, skutki obwieszczenia wygasają z mocy prawa.*

Postępowanie o zatwierdzenie układu może się zatem toczyć według zwykłego modelu (a zatem bez ochrony dłużnika na etapie przed zatwierdzeniem układu), bądź też – w związku z dokonaniem obwieszczenia – może zostać uruchomiony tryb, o którym mowa w art. 226a-226h pr. r. obejmujący w szczególności wspomniane wyżej instrumenty ochronne.

Obowiązek uzyskania zgody nadzorcy na czynności dłużnika, zakaz wypowiedzienia umów oraz zakaz egzekucji prze-

17. Ustawa z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych oraz niektórych innych ustaw.

18. Dalej jako „pr. r.”

jęty został z pewnymi modyfikacjami z uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego. W UPR zgody udzielał przy tym nadzorca układu, który formalnie nie uzyskiwał uprawnień nadzorcy sądowego, a zakaz egzekucji dotyczył wierzytelności objętych układem (obecnie odesłanie do art. 312 pr. r. oznacza niedopuszczalność wszelkiej egzekucji z majątku dłużnika). W świetle art. 15 ust. 1 ustawy o UPR obwieszczane było wszczęcie postępowania o zatwierdzenie układu, natomiast zgodnie z nowym art. 226a ust. 1 pr. r. obwieszczeniu podlega wyznaczenie dnia układowego. Uprzednio obwieszczenia dokonywał sam dłużnik, według nowych przepisów czynność tę wykonuje nadzorca układu, a na odmowę dokonania obwieszcze-

nia dłużnikowi służy skarga do sądu (art. 226b pr. r.). Przepisy regulujące nowe postępowanie nie obejmują też odesłania do art. 252 pr. up. określającego niedopuszczalność spełniania świadczeń z wierzytelności objętych z mocy prawa układem.

Szczegółowa analiza porównawcza uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego oraz nowego postępowania o zatwierdzenie układu przekracza ramy niniejszego opracowania. Szerszego omówienia wymagają natomiast potencjalne problemy mogące wynikać z nieumieszczenia w ustawie nowelizującej pewnych rozwiązań, bez których efektywność nowego postępowania może zostać istotnie osłabiona.

Dzień układowy a dzień obwieszczenia

Ustawa o UPR zakładała powiązanie dnia układowego z dniem obwieszczenia o otwarciu postępowania o zatwierdzenie układu. Zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy o UPR *dzień układowy nie może przypadać wcześniej niż 7 dni przed złożeniem wniosku o dokonanie obwieszczenia i nie później niż 7 dni po dniu jego złożenia*. Z kolei dzień obwieszczenia w myśl art. 16 ust. 1 ustawy uznawany był za dzień otwarcia postępowania o zatwierdzenie układu.

W nowym postępowaniu o zatwierdzenie układu przepisy nie przewidują już takiego związku czasowego. Teoretycznie

obwieszczenie może zostać dokonane po upływie dłuższego czasu od dnia układowego i odwrotnie – dzień układowy może zostać określony w taki sposób, że będzie przypadał po kilku tygodniach czy nawet miesiącach po obwieszczeniu.

Należy przy tym wspomnieć, iż dzień układowy w postępowaniu o zatwierdzenie układu ma to znaczenie, iż według niego określa się uprawnienia wierzycieli do głosowania nad układem oraz skutki przyjętego układu (art. 211 ust. 3 pr. r.). Z kolei od dnia obwieszczenia powstają skutki ochronne, o których mowa w art. 226d i art. 226e pr. r.

Istotny problem praktyczny może wiązać się z utrzymaniem przez ustawodawcę dwóch zróżnicowanych i biegnących niezależnie terminów określających ramy czasowe dla postępowania. Zgodnie z art. 211 ust. 2 pr. r. *dzień układowy przypada nie wcześniej niż trzy miesiące i nie później niż dzień przed dniem złożenia wniosku o zatwierdzenie układu*. Natomiast na podstawie art. 226g pr. r. skutki obwieszczenia wygasają z mocy prawa, jeżeli w terminie czterech miesięcy od dnia dokonania obwieszczenia dłużnik niełoży do sądu wniosku o zatwierdzenie układu.

W związku z tym, jeżeli dłużnik chce otrzymać ochronę przez okres pełnych 4 miesięcy musi wyznaczyć dzień układowy co najmniej miesiąc po dniu obwieszczenia, tak aby zachować termin określony w art. 211 ust. 2 pr. r. W przypadku wyznaczenia dnia układowego bliżej dnia obwieszczenia o otwarciu postępowania dłużnik będzie musiał złożyć wniosek o zatwierdzenie układu w odpowiednio wcześniejszym czasie przed upływem wskazanego okresu czteromiesięcznego.

Dodatkowy problem może sprawić wymóg z art. 226a ust. 1 pr. r., zgodnie z którym obwieszczenie o ustaleniu dnia układowego może nastąpić dopiero po sporządzeniu spisu wierzytelności, spisu wierzytelności spornych oraz wstępnego planu restrukturyzacyjnego. Ponieważ z jednej strony spis wierzy-

telności odzwierciedla wierzytelności objęte układem i uprawniające do głosowania, a z drugiej strony uprawnienia wierzycieli do głosowania nad układem określa się według stanu z dnia układowego, dzień układowy powinien przypadać przed sporządzeniem spisu wierzytelności i spisu wierzytelności spornych. W tym kontekście wyznaczenie dnia układowego w przyszłości byłoby wysoce problematyczne (nadzorca musiałby antycypować wierzytelności objęte układem). Jednocześnie spis wierzytelności powinien być – zgodnie z przywołanym przepisem – przygotowany przed dniem obwieszczenia. W konsekwencji chronologia przedstawiałaby się następująco: 1) dzień układowy, 2) sporządzenie spisu wierzytelności i spisu wierzytelności spornych, 3) obwieszczenie o wyznaczeniu dnia układowego. W takim jednak przypadku okres ochronny musiałby ulegać istotnemu skróceniu, dłużnik byłby bowiem zobligowany do złożenia wniosku o zatwierdzenie układu w terminie 3 miesięcy liczonych od dnia układowego a zatem okres od dnia obwieszczenia do dnia złożenia wniosku wynosiłby mniej niż 3 miesiące (a więc znacznie krócej niż przewidziane przez ustawodawcę 4 miesiące).

W związku z powyższym – dla zapewnienia systemowej spójności – postulować należy zsynchronizowanie przez ustawodawcę terminów z art. 211 ust. 3 i art. 226g pr. r.

Kwestia odpowiedzialności z tytułu niezłożenia wniosku o ogłoszenie upadłości

Kolejnym dyskusyjnym rozwiązaniem przyjętym przez ustawodawcę było nieumieszczenie wśród przepisów regulujących nowe postępowanie o zatwierdzenie układu odpowiednika art. 25 ustawy o UPR. Zgodnie z tym przepisem odpowiedzialność, o której mowa w art. 21 ust. 1 lub 2a ustawy Prawo upadłościowe¹⁹ oraz w art. 299 § 1 kodeksu spółek handlowych²⁰, jak również w art. 116 ust. 1 Ordynacji podatkowej była wyłączona także wówczas, gdy w *terminie określonym w art. 21 ust. 1 lub 2a ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku – Prawo upadłościowe dokonano obwieszczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 1, oraz, że w postępowaniu o zatwierdzenie układu doszło do prawomocnego zatwierdzenia układu albo w jego następstwie do otwarcia postępowania sanacyjnego lub do złożenia uproszczonego wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 23 lub, że w terminie 7 dni od umorzenia postępowania o zatwierdzenie układu na podstawie art. 20 złożono wniosek o ogłoszenie upadłości albo wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego, który doprowadził do otwarcia takiego postępowania.*

Ogólnie rzecz biorąc, już samo obwieszczenie o otwarciu postępowania stwarzało perspektywę uwolnienia się od odpowiedzialności przez osoby zobowiązane do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Stanowiło to istotne odstępstwo od dotychczasowych zasad, które w przypadku ogólnego postępowania o zatwierdzenie układu zakładały zwolnienie od odpowiedzialności za szkodę bądź zobowiązania spółki jedynie, jeżeli w wymaganym czasie zatwierdzono układ (por. art. 21 ust. 3 pr. r., art. 299 § 2 k.s.h., art. 116 § 1 pkt 1) lit a) Ordynacji podatkowej). W pozostałych postępowaniach restrukturyzacyjnych samo ich otwarcie umożliwiało uwolnienie się od odpowiedzialności osoby zobowiązanej. Takie zróżnicowanie skutków przy poszczególnych trybach wynikało z faktu, że w postępowaniu o zatwierdzenie układu faza poprzedzająca złożenie wniosku odbywa się poza sądem i postępowanie na tym etapie nie podlega kontroli organów sądowych.

Rygorystyczna regulacja w zakresie postępowania o zatwierdzenie układu była jednym z czynników, które przed wprowadzeniem UPR, wpływały na małą

19. Dalej jako „pr. up.”

20. Dalej jako „k.s.h.”

atrakcyjność tego trybu. Wszczynając postępowanie dłużnicy i zarządcy spółek stawali nie tylko przed ryzykiem, że sąd nie zatwierdzi układu, ale także że układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu w ogóle nie zostanie przyjęty przez wierzycieli. Wówczas mogłaby aktualizować się ich odpowiedzialność za niezłożenie w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości (jeśli spółka niewypłacalna była pierwotnie albo niewypłacalność wystąpiła w czasie trwania postępowania), a nie mogliby się od niej uwolnić wskazując, że próbowali przeprowadzić restrukturyzację. Należy przy tym pamiętać, iż postępowanie restrukturyzacyjne jest przeznaczone zarówno dla pomiotów zagrożonych niewypłacalnością jak i już niewypłacalnych (art. 1 pkt 1 pr. r.). Wobec wskazanych ryzyk trudno było wszczynać postępowanie o zatwierdzenie układu jednostek już niewypłacalnych, a nawet w odniesieniu do podmiotów tylko zagrożonych niewypłacalnością nie mogło być pewności, czy w międzyczasie nie zaktualizują się przesłanki wniosku o ogłoszenie upadłości.

Dla zabezpieczenia się przed ewentualną odpowiedzialnością często w praktyce postępowań restrukturyzacyjnych dłużnicy wraz z wnioskiem o otwarcie postępowania składali wniosek o ogłoszenie upadłości, jednocześnie wnosząc o wstrzymanie jego rozpoznania do czasu wydania prawomocnego orze-

czenia w sprawie wniosku restrukturyzacyjnego (zgodnie z art. 12 ust. 2 pr. r. i art. 9b ust. 2 pr. up. wyrażającymi zasadę pierwszeństwa restrukturyzacji, oraz biorąc pod uwagę, że zgodnie z art. 9a pr. up. *nie można ogłosić upadłości przedsiębiorcy w okresie od otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego do jego zakończenia lub prawomocnego umorzenia.*).

Takie działanie w przypadku postępowania o zatwierdzenie układu jest jednak problematyczne, ponieważ obowiązek wstrzymania rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości powstaje dopiero w momencie złożenia wniosku restrukturyzacyjnego, którym w tym przypadku jest wniosek o zatwierdzenie układu (art. 7 ust. 2 pr. r.). Ochrona nie działa na etapie przedsądowym zbierania głosów. Dodatkowo, skoro w postępowaniu o zatwierdzenie układu nie jest wydawane postanowienie o otwarciu postępowania, nie będzie miał zastosowania art. 9a pr. up.

Wskazane wady zwykłego postępowania o zatwierdzenie układu częściowo eliminował art. 25 ustawy o UPR, który rozciągał ochronę przed roszczeniami związanymi z zaniechaniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości także na przedsądowy etap postępowania (od dnia obwieszczenia o wszczęciu postępowania) – związane to było z faktem, iż faza przedsądowa poddana została silniejszej kontroli organów postępowania.

Rozwiązania z art. 25 ustawy o UPR nie przeniesiono jednak do nowego postępowania o zatwierdzenie układu. W praktyce może to zatem wyeliminować z tego trybu podmioty już niewypłacalne i stwarzać podwyższone ryzyko w odniesieniu do jednostek zagrożonych niewypłacalnością. Problemu może nie rozwiązać równoczesne złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości, ponieważ na etapie przedsądowym w postępowaniu o zatwierdzenie układu sąd upadłościowy nie ma jednoznacznej podstawy, aby wstrzymywać się z rozpoznaniem wniosku o ogłoszenie upadłości (i ew. ogłoszeniem upadłości) w stosunku do podmiotu niewypłacalnego. Z kolei, gdyby uprawomocniło się postanowienie o ogłoszeniu upadłości sąd restrukturyzacyjny musiałby oddalić wniosek o zatwierdzenie układu (art. 13 pr. r.).

Taka konstrukcja w konsekwencji może zmniejszyć atrakcyjność nowego postępowania o zatwierdzenie układu zmuszając dłużników do wszczynania przyspieszonego postępowania układowego, które pomimo swej nazwy i wbrew założeniom ustawodawcy nie zawsze będzie przebiegać sprawnie, co spowodowane jest tym, iż w całości prowadzone jest przez przeciążone organizacyjnie sądy, które nie są w stanie zmieścić się w przewidzianych przez ustawodawcę ramach czasowych.

W ocenie autorów nie ma przeszkód do wprowadzenia w pr. r. regulacji ochron-

nej odpowiadającej art. 25 ustawy o UPR, skoro od dnia obwieszczenia o wyznaczeniu dnia układowego postępowanie odbywa się pod ścisłym nadzorem nadzorcy układu oraz sądu restrukturyzacyjnego.

W obecnym stanie rzeczy dłużnik wszczynając postępowanie o zatwierdzenie układu może wprowadzić argumentować, iż nie jest niewypłacalny, a jedynie zagrożony niewypłacalnością tj. nie utracił zdolności do wykonywania wymagalnych zobowiązań pieniężnych (w rozumieniu art. 11 ust. 1 pr. up.), nie uchroni go to jednak przed ryzykiem przyjęcia przez sąd w przypadku ewentualnego sporu interpretacji odmiennej.

Rozwiązania umożliwiającego zoptymalizowanie ochrony podmiotów zainteresowanych w nowym postępowaniu o zatwierdzenie układu należy zatem poszukiwać w odpowiedniej wykładni przepisów regulujących przesłanki egzoneacyjne – art. 299 § 2 k.s.h. i art. 116 § 1 pkt 1) Ordynacji podatkowej. Przepisy te stwarzają podstawę do zwolnienia się z odpowiedzialności zarządców za zobowiązania spółki, jeśli zostanie wykazane, iż w czasie właściwym zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości, otwarto postępowanie restrukturyzacyjne albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu.

Przepisy – zarówno k.s.h., jak i Ordynacji podatkowej – posługują się formułą *czasu właściwego* nie odwołując

się bezpośrednio do terminu na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pr. up. Możliwa jest zatem obrona poglądu, że w okresie od dnia obwieszczenia o wyznaczeniu dnia układowego, a zatem kiedy prowadzona jest restrukturyzacja pod nadzorem sądu i nadzorcy układu, nie będzie upływał *czas właściwy* na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości albo na zatwierdzenie układu.

Innymi słowy, jeśli w *czasie właściwym* dokonano obwieszczenia, a następnie w postępowaniu o zatwierdzenie układu zatwierdzono układ, osoba zobowiązana może uwolnić się od odpowiedzialności, o której mowa w art. 299 k.s.h. i art. 116 Ordynacji podatkowej. Trudno bowiem wymagać, aby dłużnik w tym czasie składał wniosek o ogłoszenie upadłości, zwłaszcza jeśli zawarcie układu lepiej ochroni interesy wierzyciela i zapewni ich wyższe zaspokojenie niż upadłość.

Art. 299 k.s.h. i 116 Ordynacji podatkowej nie są w pełni dostosowane do specyfiki nowego postępowania o zatwierdzenie układu łączącego w sobie elementy innych postępowań restrukturyzacyjnych. Art. 226a pr. r. nie utożsamia wprawdzie dnia obwieszczenia z dniem otwarcia postępowania (jak czynił to art. 16 ust. 1 ustawy o UPR), niemniej jednak fakt, iż obwieszczenie wywołuje skutki w zakresie wzmocnionej ochrony dłużnika i wierzycieli (zakaz egzekucji, kontrola czynności dłużnika),

nie powinien pozostawać bez znaczenia dla oceny pozycji dłużnika w kontekście jego obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Nie jest właściwe, aby dłużnik był narażony na zarzuty, że w czasie trwania postępowania (po dniu obwieszczenia) nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości.

Prowadzenie zatem nowego postępowania o zatwierdzenie układu powinno umożliwić egzonercję dłużnika na gruncie art. 299 k.s.h. i 116 Ordynacji podatkowej, co najmniej od dnia obwieszczenia, o którym mowa w art. 226a ust. 1 pr. r., o ile następnie układ został prawomocnie zatwierdzony. Można bronić poglądu, iż dokonanie obwieszczenia, oznaczające w istocie wszczęcie sformalizowanego postępowania obejmującego określone instrumenty ochronne, prowadzonego przez nadzorcę pod kontrolą sądu, powoduje swego rodzaju zawieszenie biegu terminu na zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości, przynajmniej na potrzeby oceny przesłanek odpowiedzialności, o której mowa w art. 299 k.s.h. i 116 Ordynacji podatkowej. *Czas właściwy* powinien się wówczas wydłużać o okres trwania nowego postępowania o zatwierdzenie układu po dniu obwieszczenia. Jeśli trzydziestodniowy termin na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości miałby upływać po dokonaniu obwieszczenia o dniu układowym tj. w czasie trwania restrukturyzacji a restrukturyzacja za-

kończyłaby się powodzeniem, trudno byłoby zarzucać dłużnikowi zaniechanie złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w czasie właściwym, bądź zatwierdzenie układu po upływie czasu właściwego.

Z kolei ustanawiający odpowiedzialność odszkodowawczą art. 21 ust. 3 pr. up. odwołuje się wprost do trzydziestodniowego terminu na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości określonego w ust. 1 tego przepisu, a zatem wskazana wyżej formuła odwołująca się do pojęcia czasu właściwego nie będzie miała zastosowania. Jeśli jednak układ zostanie zatwierdzony, w praktyce najczęściej nie wystąpi szkoda po stronie wierzycieli, a zatem przesłanki odpowiedzialności określonej w przywołanym przepisie nie będą spełnione.

Niezależnie od powyższego, w kontekście odpowiedzialności dłużnika i jego reprezentantów, o której mowa w art. 299 § 1 k.s.h., art. 116 ust. 1 Ordynacji podatkowej i art. 21 ust. 3 pr. up. postawić można tezę, iż jeżeli dłużnik wszczął nowe postępowanie o zatwierdzenie układu, prowadzi negocjacje z wierzycielami oraz istnieje perspektywa zawarcia układu umożliwiającego utrzymanie zdolności płatniczych i stabilności finansowej, to nie została spełniona przesłanka niewypłacalności uzasadniająca złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości. Jeszcze na gruncie art. 11 ust. 1 pr. up. w brzmieniu sprzed 1 stycznia 2016 roku utrwał się pogląd, że

Krótkotrwałe powstrzymanie płacenia długu, wskutek przejściowych trudności, nie jest podstawą ogłoszenia upadłości, gdyż o niewypłacalności w rozumieniu art. 11 ust. 1 pr. up. można mówić dopiero wtedy, gdy dłużnik z braku środków przez dłuższy czas nie wykonuje przeważającej części swoje zobowiązań. W takim przypadku można mówić o tzw. trwałym, a nie krótkotrwałym zaprzestaniu spłacania długów²¹.

Jeśli dłużnik przedstawił propozycje układowe i plan restrukturyzacyjny dające realne szanse na wyjście z kryzysu, to nawet gdy chwilowo zaprzestał spłacania niektórych zobowiązań, uprawnione jest twierdzenie, że w czasie, kiedy istnieje perspektywa zawarcia układu, nie wystąpiła niewypłacalność rozumiana

jako trwała utrata zdolności płatniczych. W konsekwencji nie powinno się stawiać dłużnikowi zarzutu, że nie zgłosił wniosku o ogłoszenie upadłości. Podejście takie jest uzasadnione zwłaszcza w odniesieniu do okresu od dnia obwieszczenia, kiedy postępowanie odbywa się pod kontrolą organów

21. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2016 r., III UK 13/16

postępowania (nadzorcy układu i sądu). Co więcej można domniemywać, iż jeśli sąd nie uchylił skutków obwieszczenia na podstawie art. 226f pr. r., to prowadzenie postępowania nie zmierza do pokrzywdzenia wierzycieli, co z kolei uzasadnia wniosek, iż nie jest właściwe ogłaszanie upadłości. Pozostaje to zbieżne z tezą, iż wówczas nie występuje przesłanka niewypłacalności.

Dopiero jeżeli układ nie zostanie przyjęty przez wierzycieli, albo sąd prawomocnie odmowi zatwierdzenia układu, rozważać można niewypłacalność dłużnika. Wówczas trzydziestodniowy termin na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości przez dłużnika powinien być liczony od dnia, w którym układ został odrzucony w głosowaniu wierzycieli, albo upłynął trzymiesięczny termin na złożenie wniosku o zatwierdzenie układu, o którym mowa w art. 211 ust. 2 pr. r., albo też uprawomocniło się postanowienie sądu o odmowie zatwierdzenia układu²². W przypadku gdy sąd odmówił zatwierdzenia układu dłużnik może także złożyć uproszczony wniosek o ogłoszenie upadłości (art. 334 ust. 1 pr. r.).

Jednocześnie należy przyjąć, iż jeśli sąd uchylił skutki obwieszczenia na podstawie art. 226f pr. r., a więc ustanie wzmożonej ochrony dłużnika, dłużnik konsekwentnie nie powinien podlegać rozszerzonej ochronie przed następ-

stwami niezłożenia w czasie właściwym wniosku o ogłoszenie upadłości. Tak samo ochrona nie powinna obowiązywać po upływie czteromiesięcznego okresu, o którym mowa w art. 226g pr. r., nawet jeżeli samo postępowanie jest dalej prowadzone.

Pomimo braku w nowym postępowaniu o zatwierdzenie układu odpowiednika art. 25 ustawy o UPR należy postulować dokonywanie wykładni art. 299 k.s.h., art. 116 Ordynacji podatkowej i art. 21 pr. up. w sposób umożliwiający wyłączenie odpowiedzialności dłużnika i jego reprezentantów również, jeśli w czasie właściwym dokonano obwieszczenia o dniu układowym i w postępowaniu zawarto układ, a przy spełnieniu określonych warunków podmioty te powinny być chronione również, gdy układ nie został zatwierdzony. Oczywiście dla ustalenia odpowiedzialności znaczenie będą miały okoliczności konkretnego stanu faktycznego, które należy każdorazowo badać.

Niezależnie od tego, pożądane jest uzupełnienie przepisów Prawa restrukturyzacyjnego albo korekta art. 299 k.s.h. i art. 116 Ordynacji podatkowej oraz art. 21 pr. up. w kierunku rozszerzenia ochrony przed odpowiedzialnością w przypadku wszczęcia nowego postępowania o zatwierdzenie układu.

22. O ile termin ten nie upłynął już wcześniej tj. przed dniem obwieszczenia.

Zbieg nowego postępowania o zatwierdzenie układu i postępowania o ogłoszenie upadłości

Zarówno dotychczas obowiązujące, jak i nowe przepisy nie rozstrzygają definitywnie problemu zbiegu postępowania o zatwierdzenie układu i postępowania upadłościowego. Regulacji nie zawierała także ustawa o UPR.

Reguły postępowania przy kolizji wniosku o ogłoszenie upadłości i wniosku restrukturyzacyjnego określają przepisy art. 11-13 pr. r. oraz art. 9a-9b pr. up. Ogólną zasadą jest pierwszeństwo restrukturyzacji. Jak wskazuje się w doktrynie, wynika to z założenia, że zarówno ze społecznego, jak i gospodarczego punktu widzenia korzystniejsza jest restrukturyzacja przedsiębiorstwa niż jego likwidacja w drodze postępowania upadłościowego. Polski ustawodawca świadomie przyjął prymat restrukturyzacji nad upadłością²³. Zgodnie z art. 9b ust. 1 pr. up. w przypadku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości i wniosku restrukturyzacyjnego, w pierwszej kolejności rozpoznaje się wniosek restrukturyzacyjny (zasada ta jest powtórzona w art. 11 pr. r.). Z kolei w myśl art. 12 ust. 1 pr. r. sąd restrukturyzacyjny niezwłocznie po powzięciu wiadomości o złożeniu wniosku o ogłoszenie upa-

dłości zawiadamia sąd upadłościowy o złożeniu wniosku restrukturyzacyjnego.

Zgodnie z art. 9b ust. 2 pr. up. (i mającym takie samo brzmienie art. 12 ust. 2 pr. r.) sąd upadłościowy wstrzymuje rozpoznanie wniosku o ogłoszenie upadłości do czasu wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie wniosku restrukturyzacyjnego. Wstrzymanie rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości nie wyłącza możliwości zabezpieczenia majątku. Przy czym, jeśli wstrzymaniu rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości sprzeciwia się interes wierzycieli, sąd może potączyć obie sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia jednym postanowieniem (art. 9b ust. 3 pr. up. i art. 12 ust. 3 pr. r.). Sąd może także wyjątkowo rozpoznać wcześniej wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli przejęcie wniosku o ogłoszenie upadłości i wniosku restrukturyzacyjnego do wspólnego rozpoznania prowadziłoby do znacznego opóźnienia wydania orzeczenia w przedmiocie ogłoszenia upadłości, ze szkodą dla wierzycieli, a podstawy restrukturyzacji przedstawione przez dłużnika we wniosku restrukturyzacyj-

23. A. Hrycaj, [w:] Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz do art. 11, P. Filipiak (red.), A. Hrycaj (red.), LEX/el. 2020.

nym są znane sądowi upadłościowemu (art. 9b ust. 4 pr. up. i art. 12 ust. 4 pr. r.). Jeśli jednak otwarto postępowanie restrukturyzacyjne, ogłoszenie upadłości nie jest dopuszczalne. Zgodnie bowiem z art. 9a pr. up. nie można ogłosić upadłości przedsiębiorcy w okresie od otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego do jego zakończenia lub prawomocnego umorzenia.

Sytuację, w której przed rozpoznaniem wniosku restrukturyzacyjnego ogłoszono upadłość, reguluje art. 13 pr. r. stanowiący, że [...] jeżeli została ogłoszona upadłość dłużnika, sąd restrukturyzacyjny wstrzymuje rozpoznanie wniosku restrukturyzacyjnego do czasu uprawomocnienia się postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Sąd restrukturyzacyjny odmawia zatwierdzenia układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu albo odmawia otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego w przypadku uprawomocnienia się postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Dotyczy to zwłaszcza przypadków, gdy brak podstaw do wstrzymania się przez sąd upadłościowy od rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości, jak i przejęcia wniosków (upadłościowego i restrukturyzacyjnego) do wspólnego rozpoznania, a sąd ogłasza upadłość

przed rozpoznaniem wniosku restrukturyzacyjnego²⁴.

Na tym tle pewne wątpliwości mogą budzić skutki zbiegu postępowania o zatwierdzenie układu i postępowania o ogłoszenie upadłości – ze względu na szczególną konstrukcję proceduralną pierwszego z wymienionych.

Zaznaczyć należy, iż przywołany art. 9a pr. up. stanowi o zakazie ogłaszania upadłości w okresie od otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, natomiast w myśl art. 189 ust. 2 pr. r. uznaje się, że skutki otwarcia postępowania w przypadku postępowania o zatwierdzenie układu powstają z dniem układowym. Może to prowadzić do wniosku, iż w postępowaniu tym już od dnia układowego nie jest dopuszczalne ogłoszenie upadłości. Byłaby to jednak interpretacja zbyt daleko idąca, ponieważ dzień układowy nie wyznacza sam w sobie początku wzmocnionej ochrony dłużnika i wierzycieli, a ma przede wszystkim znaczenie dla ustalenia kręgu podmiotów objętych układem²⁵.

Z pewnością obowiązek wstrzymania się przez sąd upadłościowy z rozpoznaniem wniosku o ogłoszenie upadłości istnieje co najmniej od momentu złożenia wnio-

24. A. Torbus, A. Malmuk-Cieplak, [w:] Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz do art. 13, A. Torbus (red.), A.J. Witosz (red.), A. Witosz (red.), WK 2016.

25. Por. K. Tatara, Ł. Trela, Wybrane problemy z zakresu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego, Doradca Restrukturyzacyjny 2020, nr 21(3), s. 53.

sku o zatwierdzenie układu (zarówno w ogólnym postępowaniu o zatwierdzenie układu jak i w wariacie z obwieszczeniem). W myśl art. 7 ust. 2 pr. r. *Przez wniosek restrukturyzacyjny należy rozumieć wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego oraz wniosek o zatwierdzenie układu przyjętego w postępowaniu o zatwierdzenie układu*. Z kolei zgodnie z przywołanym wyżej art. 9b ust. 2 pr. up. (i art. 12 ust. 2 pr. r.) wstrzymanie następuje do czasu wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie wniosku restrukturyzacyjnego, przy czym wydaje się oczywiste, że początkowym momentem wyznaczającym powstanie tego obowiązku jest chwila złożenia wniosku restrukturyzacyjnego (wniosku o zatwierdzenie układu).

W odniesieniu do pozostałych postępowań restrukturyzacyjnych zasada wstrzymania rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości jest powiązana z zakazem ogłoszenia upadłości od otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego do jego zakończenia lub prawomocnego umorzenia (art. 9a pr. up.). W przypadku postępowania o zatwierdzenie układu (w tym także w wariacie z obwieszczeniem o dniu układowym) nie jest wydawane postanowienie o otwar-

ciu postępowania, a więc zastosowanie art. 9a pr. up. sprawia trudności. Przed dniem złożenia wniosku o zatwierdzenie układu brak jest formalnych ograniczeń dla procedowania wniosku o ogłoszenie upadłości. Po tym dniu dochodzi do paradoksalnej sytuacji, gdy z jednej strony sąd ma obowiązek wstrzymać się z rozpoznaniem wniosku o ogłoszenie upadłości a z drugiej strony nie obowiązuje go zakaz ogłaszania upadłości²⁶.

Na gruncie UPR dzień obwieszczenia o otwarciu postępowania uznawany był przez ustawodawcę za dzień otwarcia postępowania o zatwierdzenie układu (art. 16 ust. 1 ustawy o UPR). Pozwalało to na obronę tezy, iż zakaz ogłaszania upadłości względem dłużnika obowiązuje od dnia obwieszczenia wyznaczającego otwarcie postępowania w rozumieniu art. 9a pr. up. Art. 9a pr. up. nie odwołuje się bowiem konkretnie do *postanowienia o otwarciu postępowania, lecz w sposób bardziej ogólny do okresu od otwarcia postępowania*, który to zwrot jest pojęciem bardziej pojemnym i może zawierać się w nim również wyznaczające moment otwarcia uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego obwieszczenie, o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o UPR²⁷.

26. Por. A.J. Witosz, [w:] *Prawo upadłościowe. Komentarz do art. 9a*, A.J. Witosz (red.), WKP 2017.

27. K. Tatara, Ł. Trela, „Wybrane problemy z zakresu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego”, *Doradca Restrukturyzacyjny* 2020, nr 21(3), s. 53.

Uprawnione było także stwierdzenie, iż w przypadku uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego w płaszczyźnie proceduralnej funkcję wniosku restrukturyzacyjnego pełni wniosek dłużnika o dokonanie obwieszczenia. Z tego też względu data złożenia wniosku o dokonanie obwieszczenia powinna wyznaczać moment, w którym sąd upadłościowy zgodnie z art. 11, art. 12 ust. 2 pr. r. oraz art. 9b ust. 2 pr. up., wstrzymując rozpoznanie wcześniej złożonego wniosku o ogłoszenie upadłości, powinien pozostawić dłużnikowi możliwość przeprowadzenia restrukturyzacji²⁸.

Interpretację tę trudno jednak zastosować do nowego postępowania o zatwierdzenie układu, w którym ustawodawca zrezygnował z koncepcji, iż obwieszczenie jest równoznaczne z otwarciem postępowania.

Niemniej jednak postulować należy funkcjonalną wykładnię przepisów kolizyjnych. Obwieszczenie o dniu układowym powoduje wszczęcie sformalizowanej fazy postępowania prowadzonego pod nadzorem nadzorcy układu (rozstrzygającego o dopuszczalności czynności prawnych dłużnika przekraczających zakres zwykłego zarządu) i z pewnym udziałem sądu oraz związanego ze wzmocnioną ochroną dłużnika (zakaz egzekucji). Pomimo, iż ustawodawca wyraźnie tego nie zaakcentował,

obwieszczenie rozpoczyna istotny etap postępowania restrukturyzacyjnego i moment ten można utożsamiać z otwarciem postępowania w rozumieniu art. 9a pr. up. Jeśli zatem dokonane zostanie obwieszczenie, o którym mowa w art. 226a pr. r. sąd nie powinien orzekać o ogłoszeniu upadłości.

Jak wskazano wyżej, na gruncie UPR uprawnione było twierdzenie, iż wniosek dłużnika o opublikowanie obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym pełni w płaszczyźnie proceduralnej funkcję wniosku restrukturyzacyjnego, a zatem złożenie przez dłużnika takiego wniosku powinno obligować sąd do wstrzymania rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości zgodnie z art. 11 i 12 ust. 2 pr. r. oraz art. 9b ust. 2 pr. up.

Nowe postępowanie o zatwierdzenie układu skonstruowane jest inaczej, bowiem to nie dłużnik, lecz nadzorca układu dokonuje obwieszczenia. Wydaje się, jednak, że czynność tę powinien poprzedzać wniosek dłużnika do nadzorcy o to, aby nadzorca zrealizował obwieszczenie. Konstrukcję taką zakłada sam ustawodawca, skoro w art. 226b ust. 1 pr. r. wskazuje, że odmowa dokonania obwieszczenia, o którym mowa w art. 226a ust. 1, wymaga uzasadnienia, a w art. 226b ust. 2 pr. r. przewiduje skargę do sądu restrukturyzacyjnego

28. Tamże, s. 54.

na odmowę obwieszczenia. Przy czym odmowa dokonania obwieszczenia to w istocie odmowa uwzględnienia wniosku dłużnika w tym przedmiocie adresowanego do nadzorca. Istnieją podstawy do obrony poglądu, iż taki wniosek dłużnika nakierowany na uzyskanie przez dłużnika ochrony, o której mowa w art. 226d i art. 226e pr. r. ma znaczenie analogiczne jak wniosek restrukturyzacyjny. Uzasadnione jest twierdzenie, iż ochrona powinna polegać również na wstrzymaniu rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości w odniesieniu do restrukturyzowanego dłużnika na podstawie stosowanych przez analogię art. 11, art. 12 ust. 2 pr. r. oraz art. 9b ust. 2 pr. up.

Ponadto należy mieć na uwadze, iż skoro po dokonaniu obwieszczenia nie jest możliwe prowadzenie egzekucji z majątku dłużnika (nie tylko na zaspokojenie wierzytelności objętych układem), to konsekwentnie wykluczone powinno być także wszczęcie postępowania upadłościowego mającego charakter egzekucji uniwersalnej. Podejście zakładające z jednej strony ochronę przed egzekucją a z drugiej strony brak ochrony przed upadłością, prowadziłoby do istotnego zachwiania spójności systemu. Ponadto w pewnym zakresie mogłoby podważać sens zakazu egzekucji – wierzyciele zamiast wszczynać egzekucję składaliby wniosek o ogłoszenie upadłości dochodząc na tej drodze przymusowego

zaspokojenia należności. Wzmocniona ochrona dłużnika po dokonaniu obwieszczenia powinna rozciągać się także na ochronę przed ogłoszeniem upadłości, zgodnie z przyjmowaną przez ustawodawcę zasadą pierwszeństwa restrukturyzacji. Dłużnikowi należy dać szansę na zawarcie układu z wierzycielami, który ma być w założeniu dla nich korzystniejszy niż upadłość.

W przypadku zwykłego postępowania o zatwierdzenie układu na etapie przed sądowym dłużnik nie jest ograniczony w prawie zarządu majątkiem, co oznacza brak zinstytucjonalizowanej ochrony wierzycieli. Nie wydaje się urzędowego komunikatu informującego uczestników obrotu o prowadzeniu postępowania. Uzasadniona jest zatem możliwość rozpoznawania wniosku o ogłoszenie upadłości i nawet ogłoszenia upadłości, tak aby prawa wierzycieli mogły być we właściwy sposób zabezpieczone. Zresztą ze względu na brak obwieszczenia sąd upadłościowy może w ogóle nie wiedzieć, że procedowany jest układ.

Postępowanie w trybie z obwieszczeniem zbliża się jednak charakterem do sądowych postępowań restrukturyzacyjnych (choć nadal prowadzone jest w znacznej mierze poza sądem), a ciężar organizacyjny spoczywa na nadzorcy układu. Uruchamiane są w nim sformalizowane mechanizmy ochronne (właściwe innym postępowaniom restrukturyzacyjnym) nad którymi czuwa sąd.

Zachowanie spójności systemu a także potrzeba zapewnienia efektywności nowego postępowania o zatwierdzenie układu wymaga rozszerzenia ochrony przed ogłoszeniem upadłości także na fazę przedsądową rozpoczętą obwieszczeniem, o którym mowa w art. 226a ust. 1 pr. r.

Wzmocniona ochrona przed ogłoszeniem upadłości nie będzie przy tym obowiązywać, jeżeli sąd uchyli skutki obwieszczenia na podstawie art. 226f pr. r. albo skutki obwieszczenia wygasną wobec upływu czteromiesięcznego okresu, o którym mowa w art. 226g pr. r. Wówczas należy stosować zasady właściwe dla zwykłego postępowania o zatwierdzenie układu – sąd może zatem prowadzić postępowania o ogłosze-

nie upadłości i ogłosić upadłość, z tym, że jak wskazano wyżej, po dniu złożenia wniosku o zatwierdzenie układu powinien wstrzymać się z rozpoznaniem wniosku o ogłoszenie upadłości.

Z uwagi na brak jednoznacznych przepisów kwestia wstrzymania rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości w przedsądowej fazie nowego postępowania o zatwierdzenie układu może budzić wątpliwości. Postulujemy zatem doprecyzowanie reguł kolizyjnych w tym zakresie, do tego czasu należy kierować się wskazaną wykładnią funkcjonalną realizującą zasadę pierwszeństwa restrukturyzacji zabezpieczającej prawa wierzycieli i nakierowanej na optymalne zaspokojenie ich roszczeń.

Podsumowanie

Przeniesienie na stałe do Prawa restrukturyzacyjnego rozwiązań przyjętych w epizodycznej ustawie o UPR należy ocenić pozytywnie. Niemniej niezrozumiała wydaje się rezygnacja ustawodawcy z niektórych uregulowań. W szczególności problematyczny pozostaje brak jednoznacznych przepisów dających dłużnikowi i jego reprezentantom możliwość uwolnienia się od odpowiedzialności związanej z niewypłacalnością, jeżeli we właściwym czasie zostanie wszczęte nowe postępowanie o zatwierdzenie układu. Wątpliwości

może budzić także zastosowanie do nowego postępowania o zatwierdzenie układu przepisów regulujących zbieżność postępowania restrukturyzacyjnego i postępowania o ogłoszenie upadłości.

Obowiązujące przez ponad rok UPR było bardzo szeroko wykorzystywane przez przedsiębiorców. Praktyka pokaże, czy ten pozytywny trend utrzyma się pod rządami nowych przepisów. Wskazane braki mogą osłabiać atrakcyjność nowego postępowania.

Konieczne wydaje się doprecyzowanie przepisów w powyższym zakresie. Okazją do tego może być kolejna planowana nowelizacja pr. r. której zasadniczym celem jest dostosowanie ustawy do postanowień Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1023 z dnia 20 czerwca 2019 roku w sprawie ram restrukturyzacji zapobiegawczej, umorzenia długów i zakazów prowadzenia działalności oraz w sprawie środków zwiększających skuteczność postępowań dotyczących restrukturyzacji, niewypłacalności i umorzenia długów, a także zmieniającej dyrektywę (UE) 2017/1132.

Na gruncie aktualnych uregulowań uzasadnione jest podejście interpretacyjne zakładające preferencję dla restrukturyzacji (w trybie nowego postępowania o zatwierdzenie układu w opcji z obwieszczeniem). W niniejszym artykule przedstawiona została propozycja racjonalnej wykładni przepisów dającej optymalną i zrównoważoną ochronę wszystkich uczestników procesu restrukturyzacji.

Fundacja
Court Watch Polska

Jak restrukturyzować wierzytelności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Naczelnika Urzędu Skarbowego w postępowaniu restrukturyzacyjnym?

Bartosz Sokół²⁹ • Jakub Michalak³⁰

W wielu przedsiębiorstwach zmagających się z zaburzeniami płynności lub nawet utratą zdolności do regulowania zobowiązań istotną część struktury długu stanowią zobowiązania wobec wierzycieli publicznoprawnych, w szczególności Naczelnika Urzędu Skarbowego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zdarza się i tak, że to właśnie te zobowiązania determinują brak płynności i wpływają na konieczność wdrożenia procedur restrukturyzacyjnych. Doświadczenia wynikające z praktyki uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego³¹ wskazują, że nie jest to wcale sytuacja rzadka. Wiele tzw. UPR-ów wszczętych zostało właśnie w celu wstrzymania egzekucji prowadzonych przez wierzycieli publicznoprawnych i podjęcia próby zawarcia z nimi kompleksowego układu. Z naturalnych względów przedsiębiorcy, jeszcze przed decyzją o rozpoczęciu procesu restrukturyzacji, szacują szanse na zawarcie układu, poszukując punktów odniesienia i starając się przewidzieć moż-

29. Licencjonowany Doradca Restrukturyzacyjny, Prawnik, Prezes Zarządu i Wspólnik Kancelarii Kubiczek Michalak Sokół.

30. Licencjonowany Doradca Restrukturyzacyjny, Ekonomista, Wiceprezes Zarządu i Wspólnik Kancelarii Kubiczek Michalak Sokół.

31. Prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. z 2020 r. poz. 1086 t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1072).

liwe scenariusze działania wierzycieli publicznoprawnych. Często bowiem to właśnie głosy Naczelnika Urzędu Skarbowego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stanowią swoisty języczek u wagi, determinując sukces lub niepowodzenie postępowania restrukturyzacyjnego.

Podczas pierwszych konsultacji z menedżerami zainteresowanymi restrukturyzacją słyszymy zazwyczaj następujące pytania:

- Czy nasze zobowiązania wobec Urzędu Skarbowego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wejdą do układu?
- Czy w restrukturyzacji można zmniejszyć ich wysokość? Na ile lat możemy rozłożyć płatności układowe?
- Czy można mieć pewność, że Urząd Skarbowy lub Zakład Ubezpieczeń Społecznych zgodzą się na propozycje układowe i oddadzą głos za układem?
- Na jakiej podstawie Urząd Skarbowy i Zakład Ubezpieczeń Społecznych podejmują decyzje? Co możemy zrobić, aby zagłosowali za przyjęciem układu?

Które wierzytelności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Naczelnika Urzędu Skarbowego objęte są układem?

Kluczowa zmiana od 1 grudnia 2021 roku

W dotychczasowym stanie prawnym nie wszystkie zobowiązania wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wchodziły do układu, co dodatkowo komplikowało postępowanie restrukturyzacyjne. W myśl art. 151 ust. 1 p. 4 pr. r.³² bowiem układ nie obejmował wierzytelności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w części finansowanej przez ubezpieczonego, których płatnikiem jest dłużnik.

W istocie prowadziło to więc do swobodnego dualizmu restrukturyzacji wierzytelności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Część zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wchodziła do układu i restrukturyzowana była w ramach propozycji układowych i głosowania nad układem, a część nie; zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w części finansowanej przez ubezpieczonego, których płatnikiem jest dłużnik, wymagały zawierania odręb-

32. Ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1508 oraz z 2018 r. poz. 149, 398, 1544 i 1629), dalej „pr. r.”

nych, dwustronnych porozumień. Czy miało to jakiegokolwiek znaczenie praktyczne? Tak. Część nieobjęta układem potrafiła stanowić w praktyce naszych projektów restrukturyzacyjnych nawet 30–50% sumy zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wymagając prowadzenia równoległych, bilateralnych rozmów restrukturyzacyjnych pomiędzy dłużnikiem a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. Co więcej, część niewchodząca do układu mogła być wciąż przyczyną prowadzenia przez wierzyciela działań egzekucyjnych, co w wielu przypadkach uniemożliwiałoby

skuteczne wdrażanie środków restrukturyzacyjnych w toku postępowania restrukturyzacyjnego³³.

Ustawodawca dostrzegając tę niedogodność dokonał zatem kluczowej zmiany, uchylając art. art. 151 ust. 1 p. 4 pr. r.³⁴ Począwszy od 1 grudnia 2021 roku wszystkie zobowiązania wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych objęte są układem, a więc również zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w części finansowanej przez ubezpieczonego, których płatnikiem jest dłużnik.

W jaki sposób można restrukturyzować zobowiązania wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Naczelnika Urzędu Skarbowego?

Istnieje wiele form możliwości restrukturyzowania zobowiązań w ramach postępowania restrukturyzacyjnego. W myśl art. 156 ust. 1 pr. r. restrukturyzacja zobowiązań dłużnika obejmuje w szczególności odroczenie terminu wykonania, rozłożenie spłaty na raty, zmniejszenie wysokości, konwersję wierzytelności na udziały lub akcje, a także zmianę, zamianę lub uchylenie prawa

zabezpieczającego określoną wierzytelność. Zasada ogólna wyrażona w tym przepisie znajduje jednak ograniczenie w przypadku wierzytelności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W aktualnym stanie prawnym restrukturyzacja zobowiązań z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w części finansowanej przez dłużnika jako pra-

33. Możliwość zaistnienia takiej sytuacji mocno ograniczona jest na kanwie postępowania sanacyjnego.

34. Zmiana nastąpiła na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (Dz.U.2021.1909), która zgodnie z art. 36 tej ustawy, co do zasady wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 2021 r., a także ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2021.1080).

codawcę³⁵, z tytułu składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych, z tytułu składek na własne ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne dłużnika oraz innych zobowiązań dłużnika wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w szczególności odsetek za zwłokę od wyżej wymienionych składek, kosztów egzekucyjnych, kosztów upomnienia i dodatkowej opłaty, może obejmować wyłącznie rozłożenie na raty lub odroczenie terminu płatności (art. 160 ust. 1 pr. r.). Katalog środków restruktury-

zacyjnych mogących obejmować zobowiązania wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest zatem ograniczony. Przedsiębiorcy nie mogą oczekiwać w toku postępowania restrukturyzacyjnego redukcji wysokości wierzytelności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Analogicznych ograniczeń nie napotykają zobowiązania podatkowe wobec Naczelnika Urzędu Skarbowego, a zatem mogą podlegać one również redukcji, jeśli organ skarbowy zaakceptuje takie rozwiązanie lub też zostanie przegłosowany w ramach układu przez innych wierzycieli.

Czy można mieć pewność, że Urząd Skarbowy lub Zakład Ubezpieczeń Społecznych zgodzą się na propozycje układowe i oddadzą głos za układem?

Tak postawione pytanie nie dziwi. Przecież wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego to nie tylko dodatkowe wydatki po stronie dłużnika, ale i określone komplikacje w życiu gospodarczym jednostki. Należy zaangażować profesjonalnych doradców, cierpliwie tłumaczyć kontrahentom i wierzycielom nowy kontekst sytuacyjny, a także współpracować z nowym podmiotem, czyli osobą pełniącą funkcję nadzorcy układu lub innego organu postępowania restruktury-

zacyjnego. Zrozumiała jest zatem próba szacowania szans ewentualnej restrukturyzacji jeszcze przed podjęciem decyzji o jej wdrożeniu.

Czy można uzyskać pewność, jeszcze przed podjęciem decyzji o restrukturyzacji, że Urząd Skarbowy lub Zakład Ubezpieczeń Społecznych zgodzą się na propozycje układowe i oddadzą głos za układem? Nie można. Wiele oczywiście zależy od propozycji układowych złożonych wierzycielom w toku postępowania

35. Począwszy od 1 grudnia 2021 r. zapis ten dotyczyć będzie wszystkich składek na ubezpieczenie społeczne.

nia, ale nawet najrzetelniej przygotowane propozycje układowe nie dają takiej gwarancji. Warto jednak wiedzieć jakimi przesłankami będą kierować się wierzyciele publicznoprawni w toku postępowania restrukturyzacyjnego oraz jakie czynniki będą mieć wpływ na kierunek podejmowanej decyzji.

Test prywatnego wierzyciela jako jeden z kluczowych dokumentów postępowania restrukturyzacyjnego

Przede wszystkim, pamiętać należy, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Naczelnik Urzędu Skarbowego dysponować będą w toku postępowania restrukturyzacyjnego testem prywatnego wierzyciela, wytworzonym przez organ postępowania restrukturyzacyjnego.

Test prywatnego wierzyciela, określony w art. 140 pr. r. pełni rolę informacji dla wierzycieli publicznoprawnych, czy jeżeli zgłoszą za zaproponowanym

układem, to zachowają się wówczas jak wierzyciel prywatny. W dokumencie tym przedstawia się zasadniczo dwa alternatywne scenariusze: zawarcie i wykonaniu układu lub ogłoszenie upadłości dłużnika. Test polega więc na ustaleniu, na jakie zaspokojenie liczyć może wierzyciel publicznoprawny w toku postępowania upadłościowego, a na jakie w razie wykonania proponowanego układu. Jak wskazuje się w art. 140 ust. 2 pr. r.:

Przez test prywatnego wierzyciela należy rozumieć ocenę działań wierzyciela publicznego planowanych w postępowaniu restrukturyzacyjnym i w trakcie oraz w ramach wykonywania układu dokonywaną w celu stwierdzenia, czy wierzyciel publiczny zachowuje się w danym przypadku jak prywatny wierzyciel, działający w normalnych warunkach rynkowych, w szczególności czy prywatny wierzyciel zaakceptowałby przewidziane w propozycjach układowych warunki spłaty zobowiązań.

Sporządzenie tego dokumentu wymaga od autora (zarządcy, nadzorca, bądź podmiotu, któremu zlecono sporządzenie testu) wiedzy nie tylko z zakresu prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego, ale także z obszaru wyceny przedsiębiorstw. Nierzadko jest też konieczne wsparcie rzeczoznawcy majątkowego, gdy wśród

aktywów dłużnika znajdują się nieruchomości. Test winien rzetelnie określić wartość aktywów dłużnika w kontekście postępowania upadłościowego. Bez prawidłowych ustaleń w tym zakresie nie sposób należycie oszacować prawdopodobnego zaspokojenia wierzycieli w upadłości.

Podkreślić należy przy tym, że autor testu winien poszukiwać wartości osiągalnych w toku postępowania upadłościowego, tj. wartości uwzględniającej wymuszony charakter sprzedaży. Wartości rynkowe powinny zostać skorygowane o dyskonto z tytułu wymuszonego charakteru sprzedaży na poziomie co najmniej 25-30%. Oparcie się na niezdykontowanej wartości rynkowej dałoby wynik niemiarodajny, a sporządzony przy takim założeniu test nie stanowiłby wiarygodnej informacji. Ustalenie wartości majątku dla potrzeb ewentualnego postępowania upadłościowego to jednak nie wszystko. Test prywatnego wierzyciela zawierać bowiem winien również symulację kosztów postępowania upadłościowego, wpływającym przecież bezpośrednio na obniżenie poziomu zaspokojenia wierzycieli ze środków uzyskanych z likwidacji majątku dłużnika. W tym wypadku nieodzowne okazuje się doświadczenie osoby pełniącej funkcję syndyka oraz dokładna identyfikacja wszelkich kosztów postępowania upadłościowego (określonych w art. 230 ust. 1 pr. up.³⁶) oraz innych zobowiązań masy upadłości (art. 230 ust. 2 pr. up.). Sporządzający musi wreszcie prawidłowo zakwalifikować wierzytelności zgodnie z art. 342 pr. up., który określa kategorie zaspokojenia wierzycieli. Zadanie to – pozornie niewymagające – rodzi

często szereg wątpliwości, zwłaszcza w zakresie wierzytelności przysługujących Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, którego wierzytelności występują w kategorii pierwszej, drugiej lub nawet w trzeciej, a sam Zakład często nie podziela rozstrzygnięć syndyków w tym zakresie.

Określenie zaspokojenia wierzycieli publicznoprawnych w toku postępowania upadłościowego to zadanie niełatwe, a przy tym mocno uzależnione od założeń i hipotetyczne. Inaczej jest w przypadku kalkulacji zaspokojenia w toku wykonania układu, gdyż ona wynika najczęściej wprost z treści propozycji układowych. Warto jednak zwrócić uwagę, że samo porównanie kwot możliwych do uzyskania w toku postępowania upadłościowego oraz w razie wykonania układu nie będzie zawsze miarodajne. Istotne jest również porównanie czasu, w jakim wierzyciel uzyska zaspokojenie, mając na uwadze zmianę wartości pieniądza w czasie. Oczywistym jest bowiem, tym bardziej w obecnym okresie wzrastającej inflacji, że szybkość zaspokojenia może mieć kluczowe znaczenie w kontekście szacowania ekonomicznych korzyści wierzycielskich.

Z perspektywy dłużnika kluczowe jest, by sporządzony test prywatnego wierzyciela był rzetelny i miarodajny, gdyż

36. Ustawa z dnia 28 luty 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. 2003 Nr 60, poz. 535 t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1228), dalej „pr. up.”

wierzyciele publicznoprawni mogą kierować się jego treścią przy podjęciu decyzji o kierunku głosowania nad układem. Z tego względu optymalnym rozwiązaniem jest powierzenie sporządzenia testu prywatnego wierzyciela zespołowi, który posiada jednocześnie kompetencje biegłego z zakresu wyceny oraz licencjonowanego doradcy restrukturyzacyjnego.

Czy zatem „pozytywny” test prywatnego wierzyciela, tj. wskazujący na wyższą wartość zaspokojenia Naczelnika Urzędu Skarbowego lub Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w wykonaniu układu niż w alternatywnej upadłości automatycznie decyduje o zagłosowaniu przez tych wierzycieli za układem? Nie. Decyzja ta jest kształtowana również przez inne czynniki. Wierzyciel nie musi zgadzać się z oceną nadzorcy lub innego organu postępowania co do możliwości wykonania przedłożonych wierzycielom propozycji układowych. Może mieć też odmienną ocenę rzeczywistych możliwości finansowych Dłużnika i twierdzić na przykład, że zaproponowany poziom redukcji nie koresponduje z rzeczywistą potrzebą restrukturyzacyjną. Autorom znany jest też z praktyki zawodowej przypadek, w którym Naczelnik Urzędu Skarbowego oddał głos przeciwko układowi, motywując ten fakt tym, że dłużnik zaprzestał realizować zobowiązania

podatkowe już wtedy, gdy jego sytuacja była zdecydowanie lepsza, a zatem nie zasługuje z aksjologicznego i etycznego punktu widzenia na redukcję zobowiązań w jakimkolwiek stopniu. Na nic zdała się argumentacja pełnomocnika, który wywodził, że alternatywna upadłość powoduje rażąco niższym zaspokojeniem wierzyciela; notabene, dokładnie taki scenariusz się ostatecznie ziścił.

Niech żywi nie tracą jednak nadziei, mówiąc słowami poety. W wielu przypadkach to właśnie treść testu prywatnego wierzyciela stanowi poważną przesłankę skłaniającą Naczelnika Urzędu Skarbowego lub Zakład Ubezpieczeń Społecznych do oddania głosu za układem. Im mniejsza możliwość zaspokojenia się z majątku dłużnika lub im dalsza pozycja wierzyciela w hierarchii zaspokojenia, tym wyższe prawdopodobieństwo, że propozycje układowe spotkają się z akceptacją.

Uczestnictwo w sprawie dodatkowego i niezależnego organu postępowania restrukturyzacyjnego (nadzorcy lub zarządcy) – w przeciwieństwie do bezpośrednich negocjacji dwustronnych – zapewnia wierzycielom większy komfort podejmowania decyzji, wpływając na gotowość rozważenia możliwości restrukturyzacji swoich wierzytelności i stosunkowo dalej idących ustępstw.

Jak (nie) powinien zachowywać się dłużnik w toku negocjacji z wierzycielami publicznoprawnymi?

Warto pokusić się o sformułowanie kilku uwag generalnych, które odnoszą się zarówno do wierzycieli publicznoprawnych, jak i wierzycieli innego typu (handlowych, finansowych, itp.).

Po pierwsze, wierzyciele oczekują transparentności. Ukrywanie przepływów pieniężnych, usuwanie majątku, prezentowanie nieprawdziwych danych lub angażowanie się w nieekwiwalentne czynności prawne z pewnością wpłynie na negatywne stanowisko nie tylko organów postępowania, ale i wierzycieli. Dłużnik musi dowieść całokształtem swojej postawy, że interes wierzycielski jest dla niego nie tyle przeszkodą w realizacji innych celów, co ważną i urzeczywistnianą w praktyce wartością.

Po drugie, propozycje układowe muszą być atrakcyjne. Jeżeli wierzyciel mógłby zaspokoić się w całości z majątku dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym lub upadłościowym (w okresie kilku lat), a dłużnik proponuje mu redukcję zobowiązania o 50% i rozłożenie płatności pozostałej części na 10 lat, to trudno oczekiwać, aby wierzyciel zgodził się na taki układ. Formułowanie propozycji układowych to nie sztuka dla sztuki, a beztrioskie podejście do składanych propozycji z pewnością odbierze dłużni-

kowi wiarygodność. Być może w realiach konkretnej sprawy istotną zachętą dla wierzycieli byłaby sprzedaż części nieoperacyjnych aktywów i wykorzystanie pozyskanych w ten sposób środków do ich częściowej spłaty? Albo też udzielenie dodatkowego zabezpieczenia wykonania układu przez wypłacalny podmiot trzeci? Możliwości jest wiele, niemniej to dłużnik winien wykazać inicjatywę i przedłożyć wierzycielom realną, konkurencyjną ofertę.

Po trzecie, nie sposób przecenić wagi profesjonalnego doradztwa i współpracy z zespołem doświadczonych specjalistów z zakresu restrukturyzacji. Jakość sporządzanych dokumentów, ich formalna poprawność, ale i merytoryczny charakter, stanowią dodatkową przesłankę racjonalizującą decyzję o głosowaniu za układem. Materia restrukturyzacyjna stanowi obecnie na tyle skomplikowany obszar prawa, że poruszanie się po nim bez wsparcia specjalistów przypomina nawet nie tyle bieg przez płotki, co spacer po polu minowym. Przedsiębiorca zmagający się z problemami finansowymi nie powinien spacerować po polu minowym. Restrukturyzacja to czas koncentracji na biznesie i przepływach pieniężnych; menedżer powinien

identyfikować nowe obszary wartości przedsiębiorstwa i wyglądać ku nowym perspektywom zarządczym. Ostatecznie

w restrukturyzacji chodzi o pieniądze, a te zagwarantuje tylko wydolna i konkurencyjna działalność gospodarcza.

Podsumowanie

Objęcie układem wszystkich wierzycieli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych to zmiana, którą należy ocenić pozytywnie i kolejny dowód na atrakcyjność takiej formuły restrukturyzacji zobowiązań. Mimo że głos wierzycieli publicznoprawnych jest zawsze przejawem autonomicznej i niezależnej decyzji, to jednak istnieją sposoby uwiarygodnienia składanych propozycji układowych i optymalizacji prowadzonych negocjacji. Wierzyciele oczekują transparentności, realnej i atrakcyjnej oferty, a także starannie opracowanych danych, rzetelnie obrazujących nie tylko sytuację dłużnika, ale i jego wierzycieli. Jednym z kluczowych dokumentów jest w tym kontekście test prywatnego wierzyciela, który może wpłynąć na decyzję wierzy-

cieli publicznoprawnych oraz zdeterminować los postępowania. Jego sporządzenie wymaga szerokich kompetencji z zakresu upadłości, restrukturyzacji i wyceny przedsiębiorstw.

Postępowania prowadzone na kanwie prawa restrukturyzacyjnego to realna alternatywa dla dwustronnych porozumień restrukturyzacyjnych z wybranymi wierzycielami, w tym wierzycielami publicznoprawnymi. Wariant kompleksowego układu z wierzycielami bywa najkorzystniejszym rozwiązaniem nie tylko dla dłużnika, ale i jego wierzycieli, zapewniając wsparcie wyspecjalizowanego doradcy restrukturyzacyjnego oraz wielowymiarowe podejście do zaistniałych problemów finansowych.

Fundacja
Court Watch Polska

Nowy *pre-pack* – czy zdał egzamin?

Magdalena Pyzik-Wałąg³⁷ • Karolina Ochocińska³⁸

Pre-pack czyli przygotowana likwidacja (art. 56a i nast. ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku – Prawo upadłościowe³⁹) jest instytucją stosunkowo młodą. Przepisy dotyczące *pre-packu* obowiązują od 1 stycznia 2016 roku. Jednak instytucja ta doczekała się już kilku nowelizacji.

Ostatnia z nich weszła w życie 24 marca 2020 roku i została dokonana na mocy ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 roku o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe oraz niektórych innych ustaw⁴⁰. Kolejna nowelizacja dotycząca instytucji *pre-packu* wejdzie w życie dnia 1 grudnia 2021 roku. Nowe brzmienie przepisów

poświęconych przygotowanej likwidacji przewidziano w ustawie z dnia 28 maja 2021 roku o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych oraz niektórych innych ustaw⁴¹.

Przygotowana likwidacja polega na sprzedaży przedsiębiorstwa upadłego lub jego zorganizowanej części lub składników majątkowych stanowiących znaczną część przedsiębiorstwa na warunkach określonych we wniosku dołączonym do wniosku o ogłoszenie upadłości (art. 56a ust. 1 pr. up.). Celem przygotowanej likwidacji jest szybsze i pełniejsze zaspokojenie wierzycieli

37. Adwokat, doradca restrukturyzacyjny, partner w Kancelarii Rymarz, Zdort, Gasiński, Her, Iwani-szyn, Miklas, Uziębło i Wspólnicy sp.k.

38. Radca prawny, doktor nauk prawnych.

39. T.j. Dz. U. 2020, poz. 1228 ze zm., dalej jako „pr. up.”

40. Dz. U. 2020, poz. 1802.

41. Dz. U. 2021, poz. 1080.

oraz znaczne skrócenie czasu trwania postępowania upadłościowego⁴². Do sprzedaży przedsiębiorstwa dłużnika dochodzi na etapie ogłaszania upadłości, a nie jak ma to miejsce w przypadku postępowania upadłościowego,

w którym nie złożono wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży, dopiero na etapie likwidacji majątku dłużnika w trakcie właściwego postępowania upadłościowego.

Nowelizacja przepisów o *pre-packu*

Jeżeli chodzi o zmianę przepisów o *pre-packu*, które weszły w życie 24 marca 2020 roku, to w części miały one charakter doprecyzowujący regulację obecną w przepisach prawa upadłościowego i stanowiły odpowiedź na problemy interpretacyjne pojawiające się na tle stosowania przepisów dedykowanych przygotowanej likwidacji. Pojawił się również szereg zupełnie nowych rozwiązań nieznanych dotąd przygotowanej likwidacji mających głównie na celu zapewnienie transparentności postępowania oraz zachowanie słuszych praw wierzycieli.

Uszczegółowiono to, że wniosek o zatwierdzenie warunków sprzedaży przedsiębiorstwa dłużnika lub jego zorganizowanej części lub składników majątkowych stanowiących znaczną część przedsiębiorstwa może złożyć uczestnik postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości w toku tego postępowania (art. 56a ust. 1 pr. up.). Do grona uczest-

ników postępowania zaliczono osobę, która złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości oraz dłużnika (art. 26 ust. 1 pr. up.). Z powyższą zmianą skorelowana jest nowelizacja art. 56d ust. 2 pr. up.⁴³

Na postanowienie oddalające wniosek o zatwierdzenie warunków sprzedaży zażalenie przysługuje nie tylko dłużnikowi, ale także wnioskodawcy składającemu wniosek o zatwierdzenie warunków sprzedaży. Natomiast na postanowienie uwzględniające wniosek, zażalenie przysługuje dłużnikowi oraz każdemu z wierzycieli. Zażalenie można wnieść w terminie dwóch tygodni od dnia ogłoszenia w Rejestrze (art. 56d ust. 2 pr. up.).

Wprowadzono również nowe wymogi wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży. Wnioskodawca ma obowiązek załączyć do wniosku dowód wpłaty przez nabywcę, na rachunek depozytowy sądu właściwego do rozpoznania wniosku, wadium w wysokości jednej

42. Uzasadnienie ustawy – Prawo restrukturyzacyjne, Druk nr 2824, s. 70-71.

43. Uzasadnienie ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe oraz niektórych innych ustaw, Druk nr 3480, s. 8.

dziesiątej oferowanej ceny (art. 56a ust. 2a pr. up.) oraz listę znanych wnoskodawcy zabezpieczeń dokonanych przez wierzycieli na majątku, którego dotyczy wniosek o zatwierdzenie warunków sprzedaży, z podaniem adresów tych wierzycieli (art. 56a ust. 2b zd. 1 pr. up.). Do wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży załącza się również odpisy wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży wraz z załącznikami dla wierzycieli zabezpieczonych na majątku, którego dotyczy wniosek (art. 56a ust. 2b zd. 2 pr. up.).

W razie złożenia wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży przewidziano obligatoryjne ustanowienie przez sąd tymczasowego nadzorcy sądowego albo zarządcy przymusowego (art. 56aa ust. 1 pr. up.). Tymczasowy nadzorca sądowy albo zarządca przymusowy składa, w wyznaczonym terminie, sprawozdanie obejmujące w szczególności informacje na temat stanu finansowego dłużnika, rodzaju i wartości jego majątku oraz przewidywanych kosztów postępowania upadłościowego oraz innych zobowiązań masy upadłości, które należałoby ponieść w związku z likwidacją na zasadach ogólnych, a także inne informacje istotne dla rozpoznania wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży (art. 56aa ust. 2 pr. up.).

Nowelizacja wprowadziła również obowiązek obwieszczenia o złożeniu wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży (art. 56ab pr. up.).

W znowelizowanym kształcie instytucji przygotowanej likwidacji przewidziano warunki, od spełnienia których uzależnione jest uwzględnienie wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży. Sąd uwzględnia wniosek o zatwierdzenie warunków sprzedaży, jeżeli cena jest wyższa niż kwota możliwa do uzyskania w postępowaniu upadłościowym przy likwidacji na zasadach ogólnych, pomniejszona o koszty postępowania oraz o inne zobowiązania masy upadłości, które należałoby ponieść w związku z likwidacją w takim trybie (art. 56c ust. 1 pr. up.). Fakultatywne jest uwzględnienie wniosku, jeżeli cena jest zbliżona do kwoty możliwej do uzyskania w postępowaniu upadłościowym przy likwidacji na zasadach ogólnych, pomniejszonej o koszty postępowania oraz o inne zobowiązania masy upadłości, które należałoby ponieść w związku z likwidacją w takim trybie, jeżeli przemawia za tym ważny interes publiczny lub możliwość zachowania przedsiębiorstwa dłużnika (art. 56c ust. 2 pr. up.).

Nowelizacja wprowadziła również rozwiązania dotyczące terminu rozpoznania wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży. Sąd rozpoznaje wniosek o zatwierdzenie warunków sprzedaży nie wcześniej niż 30 dni od dnia obwieszczenia o złożeniu wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży oraz nie wcześniej niż 14 dni od dnia doręczenia wierzycielom zabezpieczonym na majątku, którego dotyczy wniosek,

odpisów tego wniosku wraz z załącznikami oraz z zobowiązaniem do zajęcia stanowiska w wyznaczonym terminie (art. 56c ust. 3 pr. up.)

W razie złożenia co najmniej dwóch wniosków o zatwierdzenie warunków sprzedaży przeprowadza się aukcję pomiędzy nabywcami w celu wyboru najkorzystniejszych warunków sprzedaży (art. 56ca ust. 1 pr. up.). Zasadą jest stosowanie do aukcji przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny⁴⁴. Wyjątek stanowią następujące zagadnienia:

- warunki aukcji zatwierdza sąd w składzie jednoosobowym,
- o aukcji należy zawiadomić wnioskodawców co najmniej na dwa tygodnie przed terminem posiedzenia wyznaczonego w celu jej przeprowadzenia,
- aukcję przeprowadza się na posiedzeniu jawnym,
- aukcję prowadzi tymczasowy nadzorca sądowy albo zarządca przymusowy pod nadzorem sądu w składzie jednoosobowym,
- wyboru najkorzystniejszej oferty dokonuje tymczasowy nadzorca sądowy albo zarządca przymusowy, który przedstawia wybraną ofertę w sprawozdaniu, o którym mowa

w art. 56aa ust. 2 pr. up. (art. 56ca ust. 1 pr. up.).

Ustawodawca przewidział regulację dotyczącą losów wadium w razie uwzględnienia i nieuwzględnienia wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży. Wadium wpłacone przez nabywców wskazanych we wnioskach, które nie zostały uwzględnione, zwraca się w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia o ogłoszeniu upadłości i zatwierdzeniu warunków sprzedaży na rachunek wskazany przez nabywcę, chyba że nabywca wcześniej złożył wniosek o zwrot wadium. Zwrot wadium na wniosek nabywcy skutkuje pozostawieniem bez rozpoznania wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży na rzecz tego nabywcy. Wadium wpłacone przez nabywcę wskazanego we wniosku, który został uwzględniony, zalicza się na poczet ceny i niezwłocznie przekazuje z rachunku depozytowego sądu do masy upadłości (art. 56d ust. 3 pr. up.). Wadium wpłacone przez nabywców zwraca się również z dniem uprawomocnienia się postanowienia o ogłoszeniu upadłości i oddaleniu wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży, uprawomocnienia się zarządzenia o zwrocie wniosku albo postanowienia o odrzuceniu wniosku albo umorzeniu postępowania w przedmiocie rozpoznania wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży (art. 56d ust. 4 pr. up.)

44. T.j. Dz. U. 1740 ze zm., dalej jako „k.c.”

Syndyk zawiera umowę sprzedaży na warunkach określonych w postanowieniu sądu o zatwierdzeniu warunków sprzedaży nie później niż w terminie trzydziestu dni od dnia stwierdzenia prawomocności tego postanowienia, chyba że zaakceptowane przez sąd warunki umowy przewidywały inny termin. O stwierdzeniu prawomocności postanowienia o zatwierdzeniu warunków sprzedaży zawiadamia się syndyka, przy zastosowaniu środków bezpośredniego przekazu informacji, takich jak telefon, faks, poczta elektroniczna (art. 56e ust. 1 pr. up.). Jeżeli do zawarcia umowy nie dojdzie z winy nabywcy, syndyk zachowuje wadium (art. 56e ust. 2a pr. up.).

Zasady wydania przedmiotu sprzedaży nabywcy są następujące. Jeżeli do wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży był dołączony dowód wpłaty pełnej ceny na rachunek depozytowy sądu, wydanie przedmiotu sprzedaży nabywcy następuje niezwłocznie po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości (art. 56f ust. 1 pr. up.). Regulację tą stosuje się odpowiednio w przypadku wpłaty pełnej ceny na rachunek depozytowy sądu w toku postępowania w przedmio-

cie ogłoszenia upadłości lub po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości (art. 56f ust. 1a pr. up.). Wydanie przedmiotu sprzedaży nabywcy następuje bezpośrednio do rąk nabywcy, przy udziale syndyka. Odpowiednio stosuje się przepis art. 174 pr. up. przewidujący zasady wprowadzenia syndyka w majątek upadłego (art. 56f ust. 2 pr. up.).

W sytuacji, gdy postanowienie zatwierdzające warunki sprzedaży zostanie uchylone, sąd zobowiązuje nabywcę do zwrotu przedmiotu sprzedaży do rąk syndyka lub dłużnika. Postanowienie jest tytułem egzekucyjnym przeciwko nabywcy (art. 56f ust. 4 pr. up.).

Ustawodawca odniósł się do sytuacji, w której po wydaniu postanowienia o zatwierdzeniu warunków sprzedaży uległy zmianie lub ujawniono nowe okoliczności mające istotny wpływ na wartość składnika majątku będącego przedmiotem sprzedaży. Wówczas w terminie przewidzianym na zawarcie umowy sprzedaży syndyk lub nabywca może złożyć wniosek do sądu o uchylenie lub o zmianę postanowienia zatwierdzającego warunki sprzedaży (art. 56h pr. up.).

Czy nowelizacja zdała egzamin?

Wprowadzeniu zmian w przepisach odnoszących się do instytucji *pre-packu* towarzyszyły wątpliwości, które jak się wydaje mogły okazać się uzasadnione.

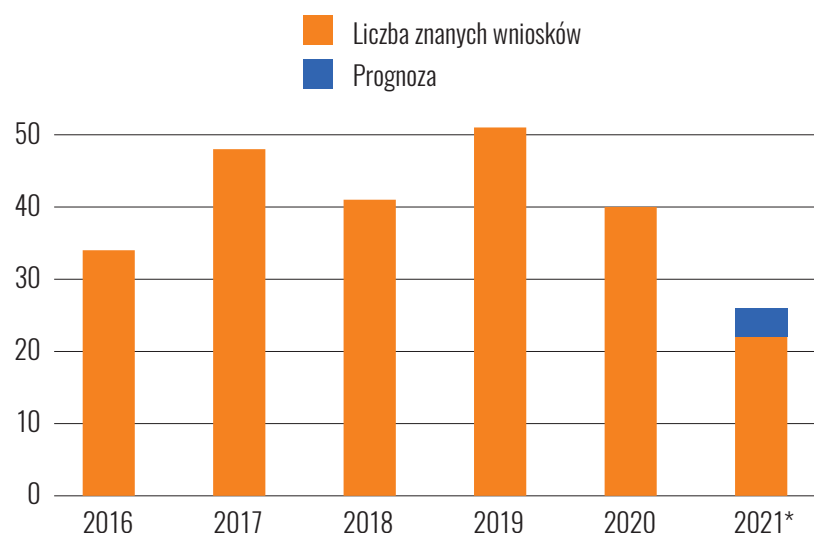
Po tendencji wzrostowej towarzyszącej wprowadzeniu przygotowanej likwidacji, od roku 2020 można odnotować systematyczny spadek liczby złożonych wniosków o zatwierdzenie warunków

sprzedaży. W roku 2019 złożono 51 wniosków o zatwierdzenie warunków sprzedaży, w roku 2020 wpłynęło 40 wniosków o zatwierdzenie warunków

sprzedaży, a w roku 2021 – między styczniem a październikiem – 22 wnioski.

Wykres 8. Liczba wniosków o zatwierdzenie warunków sprzedaży złożonych w latach 2016-2021

Źródło: Fundacja Court Watch Polska;

* prognoza wpływu między listopadem a grudniem 2021 r.

Celem nowelizacji, która weszła w życie 24 marca 2020 roku było zwiększenie atrakcyjności *pre-packu* dla uczestników obrotu. Jak obrazują to statystyki instytucja przygotowanej likwidacji na skutek nowelizacji nie zyskała na popularności. Można stwierdzić, że *pre-pack* wręcz stracił na atrakcyjności, o czym świadczy spadek liczby złożonych wniosków o zatwierdzenie warunków sprzedaży.

Wprowadzenie nowych rozwiązań nie przyczyniło się do urynkowienia i uelastycznienia procedury. Wymiernej praktycznej poprawie na skutek nowelizacji nie uległa również pozycja inwestora

i mechanizmy zabezpieczenia jego praw, a jak wiadomo *pre-pack* bez zaangażowania inwestorów nie ma racji bytu.

Nie doszło również do skrócenia i tak już znacznego czasu trwania procesu, co bezpośrednio przekłada się na czas trwania niepewności inwestora, co do rezultatu rozpatrzenia wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży. Nadal istnieje ryzyko, że środki inwestora wpłacane jako wadium będą zamrożone na niewspółmiernie długi okres. Co prawda ustawodawca w nowelizacji, która wejdzie w życie 1 grudnia 2021 roku zrobił krok w kierunku rozwiązania tego problemu, jednak nowe rozwiązanie

nie jest wystarczające. Znowelizowany przepis art. 56 ust. 2a pr. up. przewiduje możliwość wniesienia wadium w pieniądzu, ale również w poręczeniach bankowych lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, gwarancjach bankowych oraz gwarancjach ubezpieczeniowych. Zmiana ta stanowi odpowiedź na zgłaszane postulaty ze strony praktyki odnośnie do rozszerzenia katalogu form wniesienia wadium. Z punktu widzenia inwestora nadal istotne jest rozwiązanie problemu udroźnienia *pre-packu*. Długotrwałe utrzymywanie poręczenia bankowego lub poręczenia spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej oraz gwarancji bankowej lub gwarancji ubezpieczeniowej może rodzić po stronie inwestora niewspółmierne koszty.

Aktualny pozostaje inny kluczowy problem związany z wadium wniesionym przez nabywcę. Chodzi o regulację przewidzianą w przepisie art. 56e ust. 2a pr. up. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli do zawarcia umowy sprzedaży nie dojdzie z winy nabywcy, syndyk zachowuje wadium. W nowelizacji przepisu, która wejdzie w życie 1 grudnia 2021 roku przewidziano, że w sytuacji, gdy do zawarcia umowy sprzedaży nie dojdzie z przyczyn leżących po stronie nabywcy, syndyk zatrzymuje wadium wniesione w pieniądzu. Jeżeli wadium było wniesione w innej formie niż pieniądz, syndyk dochodzi zaspokojenia z przedmiotu zabezpieczenia. Zmiana

terminologiczna polegająca na zastąpieniu zwrotu „winy nabywcy” zwrotem „przyczyny leżące po stronie nabywcy” nie rozwiązuje problemu niepewności po stronie nabywcy co do zasad zwrotu wadium, w szczególności biorąc pod uwagę brak mechanizmów chroniących wartość i substrat przedsiębiorstwa „w ruchu”. Za mechanizm ochronny w praktyce nie może być uznana zmiana art. 56h pr. up., gdzie ustawodawca przyznał nabywcy uprawnienie do złożenia wniosku do sądu o uchylenie lub o zmianę postanowienia zatwierdzającego warunki sprzedaży, jeżeli po wydaniu postanowienia o zatwierdzeniu warunków sprzedaży uległy zmianie lub ujawniono nowe okoliczności mające istotny wpływ na wartość składnika majątku będącego przedmiotem sprzedaży. Z punktu widzenia nabywcy mechanizm ten nie jest w pełni satysfakcjonujący, gdyż wiąże się z długotrwałym oczekiwaniem na potencjalną „korektę ceny sprzedaży” lub możliwość „odstąpienia od transakcji” z zachowaniem wadium. Dla nabywcy istotne byłoby wprowadzenie mechanizmów, które na bieżąco pozwalałyby reagować na stan i wartość przedmiotu umowy sprzedaży.

Aktualny pozostaje także problem „przejścia umów” związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa na nabywcę. *De lege lata* brak jest rozwiązań prawnych pozwalających na wejście przez nabywcę przedsiębiorstwa w stosunki zobowiązaniowe, których stroną był

upadły dłużnik. Brak regulacji przewidującej rozwiązania w tym zakresie komplikuje zawarcie transakcji przez inwestora, który oczekuje nabycia przedsiębiorstwa „w ruchu”, a brak odpowiedniej regulacji negatywnie wpływa na atrakcyjność *pre-packu*.

Ponadto analizy wymaga zasadność wykorzystania w trakcie *pre-packu* trybu aukcyjnego. O ile nie budzi wątpliwości to, że tryb aukcyjny realizuje postulat transparentności postępowania to należy zauważyć, że z punktu widzenia inwestora tryb aukcyjny wprowadza niepewność w zakresie zamknięcia transakcji. Brak pewności może okazać się przeszkodą do podejmowania wysiłków kapitałowych przez inwestora i przekładać się na spadek zainteresowania instytucją przygotowanej likwidacji. W kontekście trybu aukcyjnego pojawia się też problem przedłużającego się czasu trwania niepewności po stronie inwestora odnośnie do rozstrzygnięcia w sprawie złożonego przez niego wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży. Ustawodawca nie przewidział bowiem terminu, do którego możliwe jest składanie konkurencyjnych ofert. Konieczność poddania każdej zgłoszonej oferty procedurze wynikającej z przepisów art. 56ab pr. up. i art. 56c ust. 3 pr. up. wywołuje wydłużenie trwania rozpoznania wniosku o zatwierdzenie warunków sprzedaży. Nowelizacja przepisu art. 56ca ust. 3 pr. up., która wejdzie w życie 1 grudnia 2021 roku

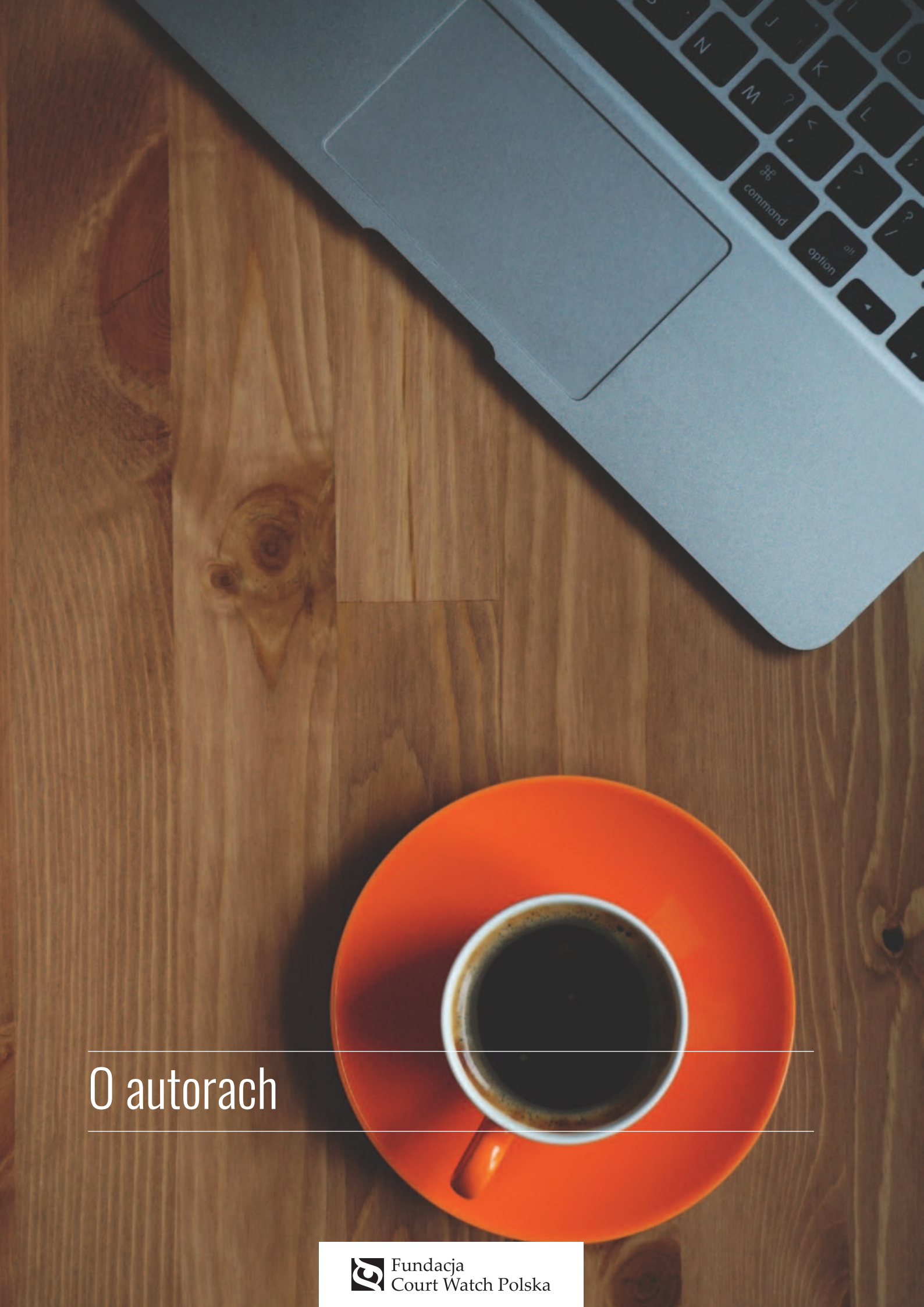
przewiduje, że kolejny wniosek o zatwierdzenie warunków sprzedaży złożony po dokonaniu wyboru oferenta pozostawia się bez rozpoznania, o ile jego przedmiotem jest sprzedaż składników majątku dłużnika objętych przeprowadzoną aukcją. Ustawodawca przewidział jako datę graniczną „dokonanie wyboru oferenta”. Z punktu widzenia inwestora wydaje się, że zmiana ta nie usprawni przebiegu postępowania dlatego, że od czasu złożenia oferty przez inwestora do chwili dokonania wyboru oferenta możliwe jest składanie ofert przez innych inwestorów, co każdorazowo wiąże się z inicjowaniem procedury przewidzianej w art. 56ab pr. up. i art. 56c ust. 3 pr. up.

Od chwili wejścia w życie przepisów o *pre-packu* zgłaszano wiele niedogodności związanych z działaniem tej instytucji. Wydaje się, że kolejne zmiany przepisów odnoszących się do przygotowanej likwidacji nie zmniejszają katalogu tych zastrzeżeń. Przede wszystkim powstają pytania, czy wprowadzone zmiany przepisów regulujących instytucję przygotowanej likwidacji utrudniły jej funkcjonowanie w obrocie? Czy instytucja *pre-packu* wymaga gruntownej nowelizacji polegającej na pochyleniu się przez ustawodawcę nad założeniami, jakie ma realizować przygotowana likwidacja?

W ramach konkluzji warto zauważyć, że *pre-pack* jako instytucja przewidziana w przepisach prawa upadłościowego

jest atrakcyjna dla wszystkich uczestników zainteresowanych przebiegiem postępowania upadłościowego. Chodzi o wierzycieli, dłużnika i inwestora, który nabywa przedsiębiorstwo lub jego zorganizowaną część lub składniki majątkowe stanowiące znaczną część przedsiębiorstwa. Wprowadzeniu *pre-packu* do polskiego porządku prawnego towarzyszyły ogromne nadzieje rynku. Instytucja przygotowanej likwidacji miała stanowić skuteczne narzędzie restrukturyzacji pozwalające na dokonanie zmian właścicielskich w warunkach niewypłacalności dłużnika z jednoczesnym zachowaniem

integralności przedsiębiorstwa, a tym samym jego wartości. Takie działania, jak pokazywała praktyka, nie są możliwe na większą skalę w klasycznych postępowaniach upadłościowych. Dlatego należy pochylić się nad problemami związanymi ze stosowaniem w praktyce przepisów odnoszących się do *pre-packu*. Po to, by instytucja nie odeszła w zapomnienie niezbędne jest odwrócenie trendu, który jednoznacznie wykazuje na spadek liczby złożonych wniosków o zatwierdzenie warunków sprzedaży oraz wznowienie debaty na temat sposobu usprawnienia przebiegu procesu przygotowanej likwidacji.

A top-down photograph of a wooden desk. In the upper right corner, a portion of a silver laptop is visible, showing the keyboard and trackpad. In the lower center, there is a white cup of dark coffee on a bright orange saucer. The text '0 autorach' is overlaid on the left side of the image, between two horizontal white lines.

0 autorach

Fundacja
Court Watch Polska

Bartosz Pilitowski

Socjolog prawa, prezes zarządu i główny specjalista ds. badań w Fundacji Court Watch Polska. Autor licznych raportów i publikacji naukowych, które ukazały się m.in. na łamach „Law & Social Inquiry”, „Kwartalnika KRS”, „Kwartalnika Iustitia”, „Studiów Socjologicznych” i „Białostockich Studiów Prawniczych”, w tym pierwszych w Polsce badań socjologicznych systemu upadłościowego. Jest absolwentem *International Visitors*

Lidership Program Departamentu Stanu USA w obszarze rządów prawa i wymiaru sprawiedliwości oraz laureatem Nagrody Polskiej Rady Biznesu za działalność społeczną. Prowadził zajęcia dla sądów okręgowych oraz słuchaczy Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika i Uniwersytetu Jagiellońskiego.

tel. +48 608 084 086

e-mail: b.pilitowski@courtwatch.pl

Magdalena Pyzik-Waląg

Adwokat, doradca restrukturyzacyjny, członek Krajowej Izby Doradców Restrukturyzacyjnych oraz partner w departamencie korporacyjnym kancelarii Rymarz Zdort, gdzie kieruje praktyką restrukturyzacji i upadłości. Ukończyła studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Była stypendystką Duke University School of Law w Stanach Zjednoczonych, gdzie uzyskała tytuł LL.M. W 2008 r. Ukończyła aplikację sędziowską w okręgu Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Ma

ponad dziesięcioletnie doświadczenie w dziedzinie restrukturyzacji, upadłości oraz fuzji i przejęć, zwłaszcza z udziałem spółek publicznych. Wielokrotnie reprezentowała wiodące fundusze private equity oraz brała udział w największych restrukturyzacjach w Polsce. Rekomendowana w rankingach *Chambers and Partners* oraz *The Legal 500* w dziedzinie restrukturyzacji i upadłości.

tel. +48 22 520 4274

e-mail: magdalena.pyzik@rymarz-zdort.com

Bartosz Sokół

Licencjonowany Doradca Restrukturyzacyjny, prawnik, Prezes Zarządu Kancelarii Kubiczek Michalak Sokół. Pełni funkcję syndyka masy upadłości, a także prezesa zarządu spółki pełniącej funkcję organu w licznych postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowych. Zaangażowany w wiodące role w szereg skutecznie zrealizowanych procesów restrukturyzacyjnych i upadłościowych spółek z różnych branż, w tym spółek notowanych na giełdzie. Specjalizuje się w zagadnieniach związanych z badaniem niewypłacalności,

restrukturyzacją sądową, przygotowaną likwidacją (*pre-pack*), a także z ekonomiczno-zarządczą interpretacją zdarzeń gospodarczych w kontekście przestępstw gospodarczych. W charakterze eksperta doradza kancelariom prawnym obsługującym dłużników, wierzycieli i inwestorów w postępowaniach upadłościowych i restrukturyzacyjnych, a także menedżerom niewypłacalnych spółek.

tel. +48 32 308 0000

e-mail: info@kubiczekm.com

Piotr Sołowij

Koordynator badań oraz specjalista ds. monitoringu prawa w Fundacji Court Watch Polska. Aplikant radcowski przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych. Ukończył studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od lat zaangażowany w działania różnych organizacji społecznych. Za swoją aktywność był m.in.

nominowany do nagrody Kryształowego Serca Radcy Prawnego w 2021 r. organizowanego przez Krajową Izbę Radców Prawnych czy nagrodzony tytułem laureata w konkursie Liderzy Zmiany 2020 Centrum Obywatelskiego w Krakowie.

tel. +48 538 329 690

e-mail: p.solowij@courtwatch.pl

Karol Tatar

Radca Prawny, Kwalifikowany Doradca Restrukturyzacyjny.

Wiceprzewodniczący INSO – Sekcji Prawa Upadłościowego i Restrukturyzacyjnego Instytutu Allerhanda w Krakowie oraz Członek INSOL Europe. Prodziekan Krajowej Izby Doradców Restrukturyzacyjnych ds. Legislacji. Ekspert zewnętrzny wchodzący w skład Zespołu powołanego przez Ministra Sprawiedliwości do opracowania projektu zmian prawa restrukturyzacyjnego w związku z wdrożeniem Dyrektywy 2019/1023. Ekspert Banku Światowego w zakresie prawnych aspektów niewypłacalności w raporcie *Doing Business*.

Gościnny wykładowca z zakresu prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego oraz prowadzący zajęcia dla aplikantów z tego zakresu.

Od roku 2015 r. otrzymuje indywidualną rekomendację w kategorii prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego w Rankingu Kancelarii Prawniczych Rzeczypospolitej, został wyróżniony w międzynarodowym rankingu *Who's Who Legal*, a także w *band 4 Restructuring / Insolvency* rankingu *Chambers Europe* 2020 oraz 2021.

tel. +48 12 634 5292

e-mail: k.tatara@tatara.com.pl

O wydawcy i partnerach

Fundacja
Court Watch Polska

Fundacja Court Watch Polska

Fundacja Court Watch Polska jest niezależną organizacją pozarządową monitorującą realizację w Polsce prawa do sądu. Misją Fundacji jest poprawa działania wymiaru sprawiedliwości w Polsce w oparciu o empiryczne dane i obiektywne analizy. Fundacja prowadzi interdyscyplinarne badania we współpracy z polskimi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi, rozwija i wdraża rozwiązania usprawniające realizację prawa do sądu oraz prowadzi działalność

edukacyjną. Największym programem badawczym Fundacji Court Watch Polska jest Obywatelski Monitoring Sądów, w ramach którego obserwatorzy Fundacji odwiedzili przeszło 48 tysięcy posiedzeń sądowych. Działalność Fundacji została doceniona w Polsce m.in. przez Prezydenta RP, Polską Radę Biznesu i Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a jej autorska metodologia jest promowana w innych krajach przez organizacje międzynarodowe.

Kontakt

www.courtwatch.pl
email: info@courtwatch.pl
tel. +48 533 205 014

biuro w Toruniu:
ul. Moniuszki 5/8
87-100 Toruń

biuro w Warszawie:
ul. Zajęcza 13/16
00-351 Warszawa

Kancelaria Rymarz, Zdort, Gasiński, Her, Iwaniszyn, Miklas, Uziębło i Wspólnicy sp. k.

Kancelaria Rymarz Zdort stanowi bezpośrednią kontynuację, pod nową marką, kancelarii Weil, Gotshal & Manges – Paweł Rymarz sp.k., warszawskiego biura międzynarodowej kancelarii prawnej z siedzibą w Nowym Jorku.

Kancelaria Rymarz Zdort, jest jedną z wiodących kancelarii prawnych na rynku polskim. W warszawskim biurze klientom doradza ponad 75 prawników, w tym polscy radcy prawni i adwokaci, jak również prawnicy posiadający uprawnienia do wykonywania zawodu w Stanach Zjednoczonych. Praktyka Kancelarii Rymarz Zdort obejmuje w szczególności prawo rynków kapitałowych, prawo korporacyjne, fuzje

i przejęcia, restrukturyzację i upadłość, prawo bankowo-finansowe, prawo podatkowe, a także rozwiązywanie sporów oraz procesy sądowe i arbitrażowe. Od wielu lat Rymarz Zdort zajmuje najwyższe miejsca spośród kancelarii prawnych na polskim rynku w rankingach publikowanych przez najbardziej prestiżowe wydawnictwa prawne na świecie, takie jak: *Chambers & Partners*, *The Legal 500* oraz *IFLR1000*, a nasi prawnicy są zaliczani do grona wiodących specjalistów w poszczególnych dziedzinach prawa. W tych rankingach Kancelaria Rymarz Zdort jest oceniana jako wiodąca kancelaria w Polsce w zakresie praktyki restrukturyzacji i upadłości.

Kontakt

www.rymarz-zdort.com
tel. +48 22 520 4000

ul. Prosta 18
00-850 Warszawa

Kancelaria Prawa Restrukturyzacyjnego i Upadłościowego Tatara i Współpracownicy

KANCELARIA PRAWA
RESTRUKTURYZACYJNEGO
I UPADŁOŚCIOWEGO
TATARA I WSPÓŁPRACOWNICY

Kancelaria Prawa Restrukturyzacyjnego i Upadłościowego Tatara i Współpracownicy działa od 2010 r., jako butikowa kancelaria prawna specjalizująca się w prawie restrukturyzacyjnym i upadłościowym, doradzając wszystkim interesariuszom postępowań – wierzycielom, inwestorom, dłużnikom, a także organom postępowania.

Kancelaria doradza w precedensowych i największych projektach na rynku, dbając o najwyższą jakość świadczonych usług. Kancelaria ma bogate doświadczenie m.in. we wszystkich

dostępnych po 1 stycznia 2016 roku postępowaniach restrukturyzacyjnych (postępowanie sanacyjne, układowe, przyspieszone postępowanie układowe, postępowanie o zatwierdzenie układu), a ściśle specjalizuje się w przygotowanej likwidacji (*pre-pack*), doradzając m.in. w pierwszym tego rodzaju postępowaniu w Polsce.

Kancelaria została doceniona w niezależnych rankingach, w których jest stale obecna – w tym zwłaszcza w Rankingu Kancelarii Prawniczych Rzeczypospolitej (od 2015 r.).

Kontakt

www.tatara.com.pl

biuro w Krakowie:
ul. Filipa Eisenberga 11/1
31-523 Kraków
tel. +48 12 634 5292
kancelaria@tatara.com.pl

biuro w Warszawie:
ul. Bagno 2/69 (Wejście A)
00-112 Warszawa
tel. +48 22 654 6632
warszawa@tatara.com.pl

Fundacja
Court Watch Polska

Kancelaria Kubiczek Michalak Sokół

Kancelaria Kubiczek Michała Sokół świadczy wyspecjalizowane usługi dla Sądów restrukturyzacyjnych i upadłościowych, zadłużonych przedsiębiorców, wierzycieli uczestniczących w postępowaniach restrukturyzacyjnych lub upadłościowych, a także kadry menedżerskiej. Wspólników Kancelarii wspiera zespół specjalistów, posiadających kompetencje prawne, ekonomiczne i rachunkowo-sprawozdawcze. Kancelaria zrealizowała jak dotąd wiele złożonych

i wymagających projektów restrukturyzacyjnych, uczestnicząc w różnych formach w licznych postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowych; począwszy od sporządzania wycen dla potrzeb postępowania upadłościowego (*pre-pack*), przez doradztwo restrukturyzacyjne i reprezentację procesową dla dłużników i wierzycieli, aż po pełnienie funkcji organów postępowań restrukturyzacyjnych lub upadłościowych.

Kontakt

www.kmsbiznes.pl

biuro w Katowicach:
ul. Wrocławska 54
40-217 Katowice
tel. +48 32 308 0000
info@kmsbiznes.pl

biuro w Warszawie:
ul. Żąbkowska 31
03-736 Warszawa
tel. +48 22 122 0250
info@kmsbiznes.pl

INSO – Sekcja Prawa Upadłościowego i Restrukturyzacyjnego Instytutu Allerhanda

INSO – Sekcja Prawa Upadłościowego i Restrukturyzacyjnego Instytutu Allerhanda powstała w 2010 roku (pierwotnie jako Sekcja Prawa Upadłościowego) i zajmuje się interdyscyplinarnymi badaniami nad prawem upadłościowym oraz restrukturyzacyjnym, szeroko osadzając je w kontekście ekonomicznym.

W skład INSO wchodzi przedstawiciele wszelkich środowisk prawniczych zaangażowanych w postępowanie upadłościowe i postępowania restrukturyzacyjne oraz teoretycy prawa i ekonomii, tak by owoce pracy sekcji oddawały możliwie pełne i interdyscyplinarne ujęcie praktyki i nauki.

Cele INSO wpisują się w misję realizowaną przez Instytut Allerhanda.

W szczególności działalność INSO obejmuje prowadzenie badań w sferze szeroko rozumianego prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego, działalność dydaktyczną i konferencyjną, opiniotwórczą, legislacyjną oraz współpracuje naukowo z innymi jednostkami.

Wewnętrzną strukturę INSO tworzą eksperci zawodowo zajmujący się określonymi obszarami tematycznymi z rozległej płaszczyzny prawa dot. niewypłacalności. W ten sposób, w zależności od potrzeb, powoływane są zespoły, które opracowują konkretne projekty. Zasadniczo współpraca w ramach INSO budowana jest w oparciu o networking (w tym tematyczne forum internetowe) jej członków oraz cykliczne organizowane zebrania Sekcji.

Kontakt

www.inso.org.pl

Spis wykresów

Wykres 1. Postępowania restrukturyzacyjne różnego typu w okresie od 1 kwartału 2019 r. do 3 kwartału 2021 r.	17
Wykres 2. Liczba ogłoszonych upadłości przedsiębiorstw w okresie od 1 kwartału 2019 r. do 3 kwartału 2021 r.	18
Wykres 3. Udział poszczególnych typów postępowań restrukturyzacyjnych w okresie lipiec 2020 r. – czerwiec 2021 r.	18
Mapa 1. Liczba ogłoszonych UPR przez firmy z obszaru właściwości poszczególnych sądów restrukturyzacyjnych	19
Wykres 4. Forma prawna przedsiębiorstw, które otworzyły UPR.....	20
Wykres 5. Branże reprezentowane wśród przedsiębiorstw, które otworzyły UPR.....	20
Wykres 6. Sposób zakończenia UPR.....	21
Wykres 7. Sposób zakończenia UPR w zależności od branży dłużnika	22
Wykres 8. Liczba wniosków o zatwierdzenie warunków sprzedaży złożonych w latach 2016-2021	74

Fundacja
Court Watch
Polska

KANCELARIA PRAWA
RESTRUKTURYZACYJNEGO
I UPADŁOŚCIOWEGO
TATARA I WSPÓŁPRACOWNICY

KUBICZEK MICHALAK SOKÓŁ

INSO

SEKCJA PRAWA UPADŁOŚCIOWEGO
I RESTRUKTURYZACYJNEGO

INSTYTUT ALLERHANDA

ISBN 978-83-959265-6-3

